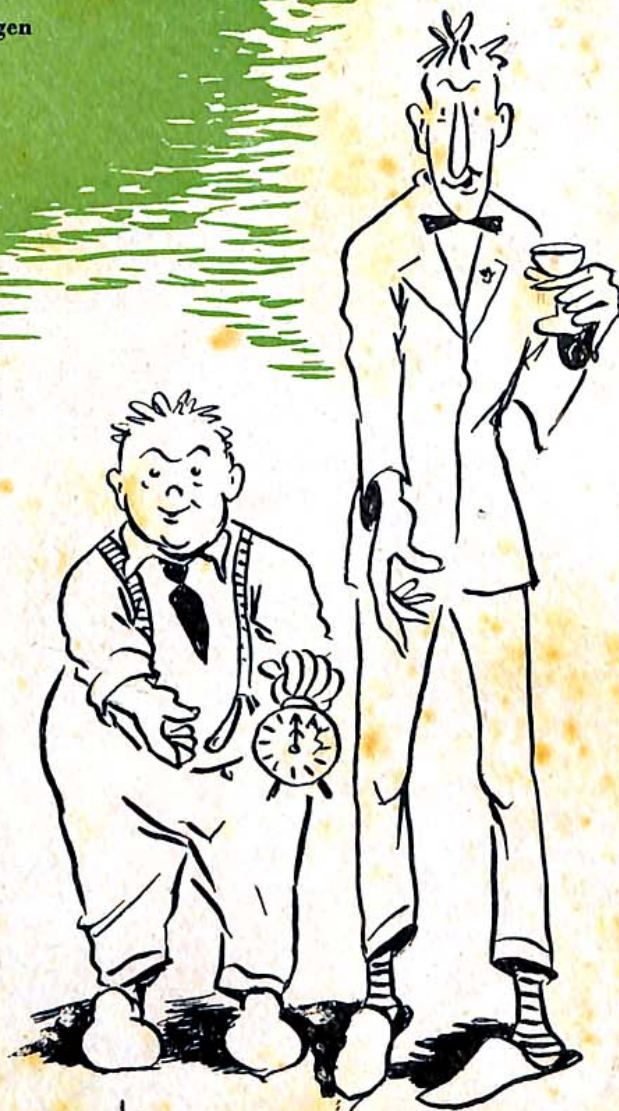

UITGAVE VAN
INDIË-VETERANEN

1e JAARGANG No. 5

JANUARI 1952

Verschijnt om de 14 dagen

GELUKIG NIEWE JAAR, OUWE

↓
WAPENBROEDERS

simpele ballade

Tussen Telogotimoen en Telogosari
hangt de hitte op de sawahs,
tussen Telogotimoen en Telogosari.
Waar is de voet van God, die bloemen doet ontspruiten
en wáár de adem van de zwetende karbouw?
De patjol glijdt zo lang niet meer door deze kluiten.

Maar tussen Telogotimoen en Telogosari
ligt een goede soldaat der kompanie
tussen Telogotimoen en Telogosari
Hij was niet al te slecht, niet al te goed
en wellicht wel iets te oppervlakkig.
Voor hem ook niet te grote roem, hij had geen heldenmoed.
Waarom hij was gegaan, dat wist hij niet.
Ideaal was te groot en avontuur te weinig
en hem dreef ook geen wanhoop of eindeloos verdriet.

Maar iemand riep: „Een looppas tot die rand!”
en dat was Telogotimoen.
En daarom sprong hij op en liep hard naar die rand.
Tussen Telogotimoen en Telogosari
sprong hij over de gebarsten grond
en hij dacht alleen aan Telogosari
want daar had hij zijn sten nog nagekeken,
omdat men met het wapen had gespot,
dat het een kreng was met verdomde streken.

En vlak bij Telogotimoen voelde hij een schok.
Er was geen pijn, maar wel wat moeheid,
of er iemand met kracht aan zijn voeten trok.
En daarna kwam er een film en een bont verhaal,
van zijn vader en moeder, een school,
een dansfuij, leugen en dronkenschap en een kerkportaal,
en plotseling een klemmende angst, dat hij niet meer kon gaan,
terwijl hij toch naar Telogotimoen moest.
En hij hoorde wat stemmen, verweg roepend zijn naam
telkens zijn naam en telkens zachter tussen Telogotimoen en Telogosari,
zijn naam door de hitte van de sawahs
tussen Telogotimoen en Telogosari.

Waar is de voet van God, die bloemen doet bloeien,
wáár is de adem van het zwetend rund?
O, spoedig zal de padi weer gaan groeien
tussen Telogotimoen en Telogosari.

Maj. F. J. Scheers
(Uit: „Tussen sawahs en bergen”)

Gedachte

Door het uitvallen van het Kerstnummer zijn tot onze spijt enkele verhalen niet gepubliceerd. Een uitzondering voor „Gedachte”. Hierom: de Mensheid schijnt alleen de zin van het Kerstgebeuren in die twee dagen te beleven, terwijl zij geldt voor elke dag, die ons gegeven is.

In het weekblad „Uitkijk” van 22 December 1951 lezen wij:

„Vele jaren geleden ontstond er in het hart van een Amerikaans kind twijfel over het bestaan van het Kerstmannetje. De achtjarige Virginia O'Hallon legde haar probleem echter niet aan haar ouders voor; zij schreef een briefje naar de redacteur van „The New York Sun”: „Lieve meneer de redacteur, mijn vriendjes zeggen dat de Kerstman niet bestaat. Pappie zegt: „Als je het in „The Sun” ziet staan, dan is het waar.” Wilt U me alstublieft de waarheid zeggen? Bestaat de Kerstman? Virginia O'Hallon, 113 West Fiftyninth Street, New York.”

In antwoord op Virginia's brief schreef de redacteur van „The New York Sun” wat later genoemd is „één van de mooiste Kerstartikelen van alle tijden.” Het is deze brief:

„Virginia, je vriendjes hebben ongelijk. Zij zijn beïnvloed door de twijfelzucht van een twijfelende leeftijd. Zij geloven niet, tenzij zij met eigen ogen kunnen zien. Zij denken dat er niets kan bestaan dat niet begrijpelijk is voor hun kleine hersentjes.

Alle verstand, Virginia, of het nu van grote mensen is of van kinderen, is klein. In dit grote heelal is de mens maar een nietig insect, een mier in zijn intellect vergeleken bij de grenzeloze wereld om hem heen, en afgemeten aan zijn vermogen om de zin en grootheid van leven en heelal te doorgronden.

Ja, Virginia, de Kerstman bestaat. Hij bestaat even zeker als liefde en mildheid en vroomheid bestaan en je weet dat deze in overvloed aanwezig zijn en het leven de grootste schoonheid en vreugde schenken. Ach, hoe somber zou de wereld zijn als er geen Kerstman was. Zij zou even somber zijn als in het geval er geen Virginia's waren. Er zou geen kinderlijk vertrouwen zijn, geen poëzie, geen romantiek om dit bestaan dragelijk te maken. Wij zouden geen vreugde kennen behalve wanneer wij die met oog of hand konden waarnemen. Het eeuwige licht, waarmee 't kind-zijn de wereld vervult, zou gedooft worden.

Niet geloven in de Kerstman? Je zou even goed niet in sprookjes kunnen geloven. Misschien zou je pappa alle schoorstenen kunnen bewaken op Kerstavond om te proberen de Kerstman te zien te krijgen. Maar zelfs als hij hem niet zou zien, wat zou dat bewijzen? Niemand ziet de Kerstman, maar er is geen bewijs, dat hij niet bestaat. De meest werkelijke dingen op deze wereld zijn die, welke noch kinderen noch grote mensen kunnen zien. Zag je ooit elfjes over het grasveld dansen? Natuurlijk niet, maar dat bewijst niet, dat ze er niet zijn. Niemand kan de wonderen, die onzichtbaar zijn op deze wereld, begrijpen of er zich een voorstelling van maken.

Je kunt de rammelaars van babies openbreken om te zien, wat het geluid veroorzaakt. Maar er ligt een sluier over de ongeziene wereld, die de sterkste man, noch zelfs de verenigde krachten van de sterkste mannen die ooit leefden, kunnen opheffen. Alleen vertrouwen, fantasie, poëzie, liefde en romantiek kunnen dat gordijn opzij schuiven en ons de bovennatuurlijke schoonheid en glorie daarachter laten zien. Is het echt? Ach, Virginia, op deze wereld is niets anders echt en blijvend.

Geen Kerstman? Dank de hemel dat hij leeft. En hij zal eeuwig leven. Over duizend jaar, Virginia, neen, over tienduizend jaar, zal hij nog steeds het hart sneller doen kloppen.”

KERSTMIS 1948

van mijn dardanel en mij

IK HEB eigenlijk maar één Kerstmis met mijn dardanel gehad, die van het jaar 1948. Het was de eerste en de laatste.

Ik kreeg hem, toen ik aan de kleine colonne werd toegevoegd, die gedurende de tweede politionele actie een doorstoot naar een belangrijke stad zou doen. De eerste dag reden wij al in een mijnenveld en wij verloren één man, vijf gewonden en een carrier. Diezelfde avond werd de opmars gestuit door een half-vernieelde brug over een brede, woest-bandjirrende kali. Nadat het genie-peloton de breuk in de brug provisorisch hersteld had, gingen twee gepantserde voertuigen van de spits met het gehele middengedeelte van de brug de diepte in. Na een wanhopige worsteling van minstens een uur in de alles-doorwekende regen en in het tastbare donker, konden de acht inzittenden gered worden.

De volgende ochtend probeerden wij een andere route. Laat in de middag zaten we weer tegen de kali en tegen een kapotte brug.

Tegen die tijd waren wij al doorgemodderd, hadden een stoppelbaard en een humeur om op te schieten. Twee volle dagen van mislukking, regen en modder maken een mens zo. Behalve mijn dardanel, mijn levende schaduw. Hij was Ambonees, heel jong en leek de geest uit Alladin's wonderlamp, alleen was zijn stem

zacht en vriendelijk. Bij elk opont-houd dat langer dan een half uur duurde, kwam hij aanzetten met een mok gloeiendhete, zoete koffie en een droge sigaret. Ik weet niet, waar hij dat vandaan haalde. En als het opont-houd heel lang duurde, dan kwam hij met zijn effen gezicht, om alsjeblieft niets van zijn glorie te laten merken, opdraven met een mess-tin warme rijst en ajam goreng. Hij deed alles zo snel en geluidloos, dat zelfs de kippen het niet gemerkt moeten hebben. Als ik in de troosteloze natte ochtend wakker werd kon ik niet anders als meteen in het beste humeur raken, omdat ik hem dan gehurkt met het lange geweer tussen de knieën al zag wachten. Hij glimlachte me dan toe met een hele streep prachtig wit tussen de lippen, klom schielijk in de houding en wenste me een: „Selamat pagi, Lit!“, en dan klokte uit zijn veldfles een dikke straal zwarte en mierzoete, hete koffie, die je het geloof in het leven weer teruggaf.

Deze attenties waren belangrijk. Elke man, die een dardanel heeft gehad, weet dit. Maar er was nog wat anders: wanneer er geschoten werd, of je voelde dat onbestemd-gevaarlijke uit de roerloze, verwaarloosde kampongs langzaam op de colonne toekruipen, dan vond ik hem altijd dicht bij mij, liefst tussen mij en dat gevaar. Het was soms lastig en ik

geloof, dat ik hem eenmaal, op een kritiek ogenblik, met een snauw achter mij heb gedrukt om zelf wat meer zicht te hebben. Hij was dan opeens geen vriendelijke, dienstbare jongen meer, maar een gevaarlijke, donkere schaduw die als een jachthond snoof en wiens ogen waren toegeknepen tot nauwe schietsleuven.

Wij zaten dus bij die kapotte brug. De wagens stonden met behoorlijke tussen-afstanden langs de kapotte, modderige weg, een peloton infanterie was uitgewaaid aan de overzijde en onze zware mortieren en de batterij artillerie gaapten naar alle zijden, het was allemaal snel en geroutineerd gegaan en temidden van deze afdoende beveiliging zwogde het genie-peloton aan een houten noodbrug. Je kunt het dus rust noemen, wat we hadden.

Na een korte stafbespreking onder het rieten afdak van een karbouwen-pasar slenterde ik over de weg. Ik kwam langs ons carrierpeloton en daar zag ik mijn dardanel met een stuk krijt allerlei dingen schrijven op de bepantseringen. Het waren allemaal Kerstspreuken, zo van „Vrede op Aarde“, „Zalig Kerstfeest“ en nog meer. Het deed zo grotesk aan in die omgeving van vuile, vermoeide soldaten en die wapens en pantser-voertuigen en trucks, dat ik er stil bij bleef staan. Na een laatste sierlijke krul zag de dardanel mij staan. Zijn prettige, jongensachtige glimlach vloog over zijn gezicht.

„Mooi, Lit? . . .“

En toen ik, ietwat aarzelend knikte, verduidelijkte hij: „Hari ini hari Kerstmis, Lit, 25 December.“

Ik schaamde me tegenover zijn argeloze ogen, dat ik die datum vergeten was in de roes van motorgebrom, modder, regen en slapeloosheid, maar het schoot toch wel even als een diepe, wonderlijke ontroering door me heen: Kerstmis . . .

Voor mij stond het hele Kerstgebeuren op dat ogenblik stil in het gezicht van mijn Ambonees dardanel, die met een stuk krijt „Zalig Kerstfeest“ had geschreven op de ijzeren omwandeling van een carrier.

Ik knikte hem toe en ging haastig weer terug naar het afdakje.

„Zeg“, zei ik, bukkend voor de lage bamboespanten, „wisten jullie dat het Kerstmis is vandaag?“

De verbindingsman begon langzaam en nadenkend te knikken: „Nou je t zegt . . . ik dacht al, toen ik vanochtend het rapport opmaakte, dat 'r iets was met die datum . . .“

Er viel een stilte. Iemand wreef zich langs zijn kin, het maakte een grof-raspend geluid. Toen stond hij op en zei kort: „Kom, ik ga 's naar de jongens kijken . . .“

„Wacht even“, zei de colonne-commandant en hij bukte zich over

zijn ransel, die op de grond stond. „Ik heb nog wat bij me . . . laten we het nu leegmaken.”

Het was een driekwartvolle geneverfles. Hij glimlachte een beetje verontschuldigend, terwijl hij de kurk eruit wong met zijn commando-mes: „t Is wel niet gebruikelijk maar . . . nou ja, ik heb niets anders. . . ”

We namen elk een slok. Het gloeide door je heen en bracht op eens een prettige stemming. De artillerie-officier presenteerde sigaretten.

In die stemming dook ik weer onder het afdak vandaan. De dardanel stond mij buiten op te wachten. Ik riep hem naast me, terwijl we over het modderige pad liepen.

„Jij bent Christen, hè, Thenu?”

„Jawel, Lit, mijn hele familie. Ik ben ook gedoopt.”

„Een rare wereld, waarin wij leven, Thenu. Denk jij dat God Zijn Zoon ook in zo'n belabbering geboren zou willen laten worden?”

Hij knikte. „Natuurlijk, Lit. Toen was er ook terreur en rotzooi; daarom juist zond de Vader Zijn Zoon. De wereld moest gered worden.”

„Hoe denk jij, Thenu, dat wij de wereld kunnen redden?”

„Elkaar helpen, Lit, dienen en offeren . . . ”

„Wij moeten dus allemaal dardanels worden?” vroeg ik glimlachend.

Hij vatte het ernstig op en knikte: „Ja, Lit, dardanels van God en Jezus Christus!”

Dat was de hele Kerstviering van mijn dardanel en mij. Want terwijl ik, plotseling doodstil van binnen, zijn laatste woorden verwerkte, kwam er in een golfslag van modder een genietruck aanrazen met het bericht, dat de wagen vier kilometer terug beschoten was geworden.

We kropen in een jeep, de inlichtingen-vaandrig en ik, om er een kijkje te nemen. Er kwam een pantserwagen mee. Vanwege de haast kon niet de hele bemanning op tijd gevonden worden. Toen meldde Thenu zich, om met een bren uit de koepel ons te dekken.

De tocht was beroerd. We kregen hevig vuur van beide kanten van de weg. Midden in de hurrie verstomde het brenvuur uit de pantserwagen. Toen ik achterom keek zag ik Thenu over de koepel hangen. Iemand sjoerde hem naar binnen; ik zag nog hoe hij krampachtig de bren omklemden om die niet te laten vallen.

Terug in het tijdelijke bivak werd hij voorzichtig naar buiten gedragen. Hij was toen al bewusteloos door bloedverlies; dum-dum-schot door de borst. De ambulance-chauffeur reed als de hel, om hem naar de uitgangstelling terug te brengen. Het laatste wat ik zag van deze dardanel van God en Christus, waren zijn twee

KERST WACHT

*Die avond wist ik hoe de kaarsjes vuurden
in Holland, tussen 't groen der kleine boom
en, wakend, vierde ik fantasie de toom,
terwijl mijn ogen in de schemer tuurden.*

*En de papaja heb ik overtoegen
met eng'lenhaar en slingers, zilver blank.
Om haar gehakte stam, die grijs en slank
omhoog gaat, heb ik los wat goud gebogen.*

*Boven haar kruin, daar stond een ster te stralen
zô zuiver, en zô jubelend vol licht
dat zelfs de bergen in het vergezicht
alsof ze iets verwachtten, bleven dralen.*

*De stervergruisde lucht had zich bewogen.
Zij liet, al wijkend, scharen engelen door.
Over palmen en padi zong een koor,
zô rein, dat zelfs de halmen niet bewogen.*

*Bij 't rossig vuur, in de karbouwen stallen
knielden de herders bij de kribbe neer.
De wijzen noemden 't Kind: Koning en Heer!
Ik hoorde zilveren bazuinen schallen.*

*

*De nieuwe wacht deed het beleven breken.
Ik sprak: „De kist is hier, de bren staat klaar.
De eng'len zingen en de stal is daar . . . ”
Toen heeft hij mij verwonderd aangekeken.*

Jan van Loo.

bemodderde laarzen naast elkaar op een brancard.

Wij belabberden de kampong.

Toen wij in een gutsende regenbui, doodmoe en bitter, terugkeerden bij de brug, was de avond al gevallen. Er hing een loodzware rust over de stille colonne. Nergens brandde licht.

Ik slenterde over de weg naar de laatste post op de weg, vanwaar onze ambulance en de beveiligende pantserwagen moesten terugkomen.

Ik wachtte drie uur in de regen en dacht aan de glimlach vol dienstbaarheid van mijn dardanel Toen kwam de ambulancwagen terug. Ik hield hem aan. Ik zag al aan het gezicht van de chauffeur dat het mis was.

Toen ik voorbij het carrierpeloton kwam en onbewust met een zaklantaarn naar zijn Kerstboodschap zocht, zag ik dat de regen het krijt had weggewist

1e Jaargang No. 5

Voorlopig Redactie-adres:
Copernicusstraat 57b,
Amsterdam

Voorlopig secretariaat:
Postbus 76, Apeldoorn
Postgiro 448080 t.n.v. S. Toom,
Deventerstraat 62, Apeldoorn

OP DE KORREL

- * Intreden!
- * Nederlandse Wapenbroeders, luistert!
- * Kledinglijst van een soldatenhart
- * Rol de verbinding uit!
- * Legioen! Let op U saeck!
- * Effe link uitkijken!
- * Wij zien U aan
- * Nieuwjaarsboodschap

Op verzoek van de heer W. Dussel bericht de redactie dat het artikel „Aan Holland“, voorkomende in ons derde nummer en verkort overgenomen uit het orgaan van het Contact Oud-Mariniers (met medeweten en toestemming van de betreffende redactie), is gepubliceerd buiten voorkennis en toestemming van de auteur.

EEN NIEUW JAAR IS BEGONNEN: MAATS, INTREDEN!

IN DE allereerste plaats, een welgemeend: slamet taoen baroe!

Er zit weinig nieuws in deze heilwens voor een voorspoedig nieuw jaar, maar het omvat toch alles, wat we jullie, je gezin en familie en je hele omgeving van harte toewensen: gezondheid en dat handjevol simpel mensengeluk, dat de wereld draaiende houdt. En vooral wensen we jullie en onszelf voor 1952 een waarlijk herboren Nederland in innerlijke kracht en zelfbewustheid, met trots en ere door ons allen gediend en gerespecteerd door het hele zootje buiten ons om.

1952 gaat belangrijk worden voor Nederland. Dit jaar 1952 zal een Nederland opbrengen, dat zichzelf losworstelt uit de moordende impasse en zich een weg baant naar een waardiger toekomst, of het legt er zich onverschillig bij neer en sterft een langzame, verachtelijke dood aan eigen onverschilligheid en bloedarmoede.

De laatste mogelijkheid is zuiver theoretisch. Want **WIJ** zijn er nog en wij accepteren die mogelijkheid niet en nooit.

Een hoop dingen zullen in de eerste helft van dit jaar in belangrijke mate mee-beslissen over de toekomst van ons land. Om maar enkele te noemen: de komende verkiezingen, Nieuw-Guinea, de wijze waarop op het buitenland (met Amerika aan de spits) over ons zullen (blijven?) denken en honderdlei binnenlandse problemen en verhoudingen.

Wat die verkiezingen betreft: die zullen straks bepalen, welke politieke partijen in de komende vier jaren de leiding zullen geven in het staatsbestel. Het beroerde van de politieke partijen is, dat zij zo overduidelijk hebben aangetoond het belang van de partij te stellen boven dat van de natie in z'n geheel. Dit dwingt ons thans (veel te veel naar onze zin) om almaar tegen zere benen op te schoppen in de poging, onze mensen de ogen te openen voor de dreigende gevaren. **Daarnevens zijn wij gedwongen, ons actief te bemoeien met de politiek; wij betreuren het ten zeerste, dat dit voor ons een gebiedende eis is geworden, maar te veel reeds hebben wij ons, dwars tegen eigen geweten, eer en verantwoordelijkheidsgevoel in, moeten laten welgevallen door regeringen, die in naam democratisch zijn, doch in wezen zo partij-dictatoriaal als wij ons alleen maar herinneren uit het zeer kort-voorbij verleden van enkele staten.**

Wij willen nu op grond van de rol die wij vervulden de plaats innemen, die ons toekomt: weliswaar midden in ons volk, doch met de eis, dat voortaan de regering(en) rekening zullen houden met onze, uitsluitend nationale, wensen. Het is hierom, dat wij ook in de komende maanden het onderwerp „binnenlandse politiek“ intensief zullen belabberen in ons strijdorgaan en tevens dat wij onze mensen „politiek-bewust“ zullen maken met geen andere grondslag en geen andere richtlijn dan het algemeen nationaal belang. Wij zullen hen opwekken, zeer bewuste en actief-werkende leden te worden, elk van de eigen partij, opdat ook in de binnenkamers van die partijkringen onze stem zal worden gehoord. Het zal dan aan die partijen en besturen liggen ons te tonen, hoe nationaal zij denken en handelen. Daarvan zal ook afhangen, of wij het daarbij kunnen laten.

Dan wat betreft Nieuw-Guinea. Laten wij het duidelijk vaststellen: het overgrote merendeel van ons volk wenst Nieuw-Guinea onder Nederlandse souvereiniteit te houden, tot de tijd daar zal zijn, dat autochtone krachten de leiding over het eigen land en volk kunnen overnemen. wenst daarvoor offers te brengen. Naar democratische maatstaf zou de regering zich thans reeds (en reeds veel eerder) onomwonden hebben kunnen uitspreken. Dit is niet geschied en dit maakt ons ongerust.

Wanneer Indonesië zich permitteert wapens in beslag te nemen aan boord van een Nederlands schip en bestemd voor Nederlands Nieuw-Guinea, dan had dit voor de regering reeds aanleiding moeten zijn om eindelijk haar geduld(?) aan de kapstok te hangen. Dit is niet geschied. Integendeel: terwijl ogenblikkelijk na deze flagrante schending van alle recht en fatsoen Indonesische afgevaardigden, in naam voor zakelijke belangen vertoevende in Amerika, een grootscheepse en luidkeelse haaten-nijd-campagne tegen Nederland openen, — liet deze regering, dwars tegen de terzake kundige adviezen uit scheepvaartkringen in, een tweede schip met wapenladingen de haven van Batavia binnenlopen. Met gevolg, dat ook deze lading in beslag werd genomen. En terwijl de Indonesische anti-Holland propaganda nog ongestoord voortwoedt in Amerika, haast deze regering zich middels de pers uit te putten in opgewekte mededelingen, dat „66k Indonesië de inbeslagname der wapens niet beschouwt als een belemmering voor

de voortzetting der voorlopige besprekingen omtrent Nieuw-Guinea."

Zie, dit wurgt ons eergevoel en wij denken met bange harten aan onze mensen in Nieuw-Guinea, die nog steeds met hun illusie voortploeteren; wij denken vooral aan die ene miljoen Papoea's, in hun verland zo geheel afhankelijk van een Haagse beslissing; wij denken aan hen allen, die militair en maritiem absoluut onvoldoende voorbereid, maar hebben af te wachten wat de bedoeling is van de concentratie van grote troepen aantallen TNI en guerilla-specialisten rond dat laatste rijkdeel van ons overzee.

De regering zal spoedig moeten beslissen. En als zij ook Nieuw-Guinea nog verkwanselt aan haar angst of een zakelijk argument, dan geeft zij daarmee het laatste restant verantwoordelijkheidsgevoel weg en waarlijk! God straffe Nederland dan voor de (zoveelste) immoraliteit, begaan tegenover een van Nederland afhankelijk volk.

De bril, waardoor het buitenland ons beziet: de gekleurdeheid — grijs en beslagen — is wel grotendeels veroorzaakt door de wijze, waarop Nederland zich op politiek gebied na Wereldoorlog II presenteerde. Met andere woorden: wij zullen eerst de geest in Nederland radicaal moeten wijzigen, voordat wij een beschuldigende vinger naar dat buitenland kunnen wijzen. Het één hoeft echter het ander niet uit te sluiten. Wij kunnen, als kern van dit volk, het buitenland thans reeds inlichten dat er in het Nederlandse volk héél wat anders leeft dan de haar bekende slappe substantie in een bedelnap aan de Noordzee. Om meteen 'n voorbeeld aan te halen, dat rechtstreeks onze grootste „vriend” Amerika aangaat: nog geen negen jaar, nadat een dankbare Roosevelt ronduit de woorden sprak, dat „we are proud to fight side by side with the brave and gallant Dutch” („wij zijn er trots op, naast de dappere en nooit-versagende Hollanders te vechten”), — nadat in heel het doodsbenauwde Australië en het restant van de vrije, democratische wereld met bewondering werd gesproken van de vloot van „one ship a day” — Helfrich enz. enz., — nog geen negen jaar daarna staat er dit in (enkele van) onze vaderlandse dagbladen: „De Amerikaanse autoriteiten hebben tot nog toe ongemotiveerd alle verzoeken van Nederlandse zijde om de Japanse oorlogsarchieven te mogen raadplegen, afgewezen.”

De ware oorzaak hiervan is, dat de Amerikaanse regering eerst haar eigen versie op de Pacific-oorlog wil laten boekstaven alvorens de Nederlandse bondgenoot inzage te geven in de buitgemaakt Japanse archieven, die zich thans in Washington bevinden. Een bijzonder bittere noot in

Open brief aan de Sobats van Bestuur en Redactie

ER is iets, lui, wat ik jullie uit naam van het hele Legioen graag wil vertellen. Het komt eigenlijk om wat ik gelezen heb in jullie „Rapport” in het vierde nummer van dat luizige blad van ons.

Kijk, wij weten maar al te goed, dat er heel wat voor nodig is, om, zoals jullie, aan boord van ons wrakke schip, dat roekeloos-blind en -doof in de dichte mist rondbanjert, te klimmen en te proberen te redden wat er nog te redden is. Niet alleen lef en doorzettingsvermogen hebben jullie nodig, maar ook tijd en geld. En nou gebruiken jullie maar liefst twee hele bladzijden van ons blad, om ons dat uit te leggen! Wat denken jullie eigenlijk wel van ons? We hebben vrijwillig gemonsterd, lui en we hebben vooraf afgesproken, dat het enige contract geest en moreel is, waar of niet? Wij hebben mét elkaar al 's eerder in de rotzooi gezeten. Toen waren er te weinig voertuigen, te weinig pakeans, te weinig van alles... en nou geen geschikte kantoorruimte en... geen extra nummer, geen Kerstnummer. En nou gaan jullie ons vragen om een beetje begrip! Zijn jullie helemaal van de wilde spinnen gebeten? Toen zeiden de commandanten en wij-zelf onder mekaar: „nou, als er koerang van dit en van dat is, dan doen we het met wat we hebben en de rest denken of organiseren we er wel bij.”

Nee lui... dan nu ook maar geen extra- of Kerstnummer, het zou wel mieters zijn geweest maar... was het nu betoel zo nodig geweest? vooral nu met die verhogingen van de papierprijzen? En geloof me, we zijn niet alleen blij, dat we elke twee weken ons eigen blad in de bus vinden, maar we zijn van binnen weer wakker en gelukkig geworden door dat nieuwe geloof, dat jullie ons in de Nederlandse zaak gegeven hebben. We hebben weer een doel, een houvast in dit lamelendige leven. En daarom staan wij ook achter jullie en daarom ook verwachten we van jullie geen gesoebat om begrip, maar stomweg printa's.

Overal is tijd voor nodig en nu is de tijd van het Legioen wel bijzonder kostbaar, maar dat neemt niet weg dat de nodige voorbereidingen goed doordacht en met overleg getroffen moeten worden. We vertrouwen op jullie, néém dus die tijd, wij weten dat 't geen seconde langer zal duren dan noodzakelijk is.

Beste sobats, 1952 zal voor ons een hardstikke belangrijk jaar worden. Ons schip zal óf op een zandbank vastraken met tenslotte de ondergang, óf we komen veilig door de mistbank en bereiken het open water. Daarom, voor jullie, van het Bestuur en de Redactie: alle wijsheid, alle kracht, alle lef en doorzettingsvermogen, en voor de maats van het Legioen: blijf op je post! Goede vaart!

En dit is, wat ik op m'n lever had, lui.

Haarlem, 24 December 1951

J. SCHN. Jr.

deze onwelwillende houding is het feit, dat de Amerikaanse historicus prof. Herbert Morison, die de jongste oorlogsgeschiedenis der marine beschrijft, de maritieme bijdrage van Nederland in een ongunstig daglicht stelt en de dappere verrichtingen van onze koopvaardij- en marineschepen onvermeld laat.”

Commentaar is verder overbodig. En aangezien we niet geloven, dat onze minister-president naar Washington gaat om ze daar 's ongezoeten de waarheid te vertellen over dergelijke schunnige praktijken, kunnen wij proberen langs de andere weg het Amerikaanse publiek (in wier sportiviteit wij ondanks alles nog geloven) in te lichten.

Voorts wat betreft de binnenlandse aangelegenheden. Die zijn er zo veel. Wij zullen ze puntsgewijs behandelen in ons orgaan en zien, wat we er voor of er tegen kunnen doen.

Als wij eens rustig over alle zaken gaan nadenken en nogmaals de lij-

densweg beklaan, die onze natie is afgekelderd, dan ontdekken wij eigenlijk maar één oorzaak van alle kwaad: de geestelijke en morele verwording van ons volk. Daarom is het de eerste noodzaak dat radicaal te veranderen. Hoë dat moet, daar kunnen we uren over doorpraten, maar het is voldoende als we onszelf herinneren aan wat er in ons leefde, toen wij voor Nederland en Nederland-alleen op de barrière stonden: die goede, oude geest, noem het voor mijn part met een groot woord „Ideaal”.

Het ideaal, de bron van alle innerlijke kracht, de inspiratie om door te persen dwars door alle verdrukking heen, de overtuiging die noodzakelijk is om te kunnen strijden en offers te brengen, het elixer van alle grootheid, de stuwkracht der historie.

Mannen, bid dat God je voor 1952 bezielt met het Nederlandse ideaal! En sta dan op, vul je hart boordevol met het beste wat je voor Nederland voelt, en treed in het gelid.

ONUITGEGEVEN BROCHURE

In ons vorig nummer openden wij een serie verhalen van de hand van de Lt.-Admiraal Helfrich, destijds (Januari 1949, dus bijna één jaar voor de soevereiniteitsoverdracht van Indonesië) geschreven op verzoek van een bepaalde uitgever die echter tenslotte, om welke reden dan ook, de brochure niet kon of wilde uitgeven.

Deze brochure is de gecomprimeerde vorm van de memoires van de Admiraal, die bij Elseviers in een voor ons volk onbetaalbaar dure luxeeditie verschenen. Aangezien de Admiraal deze memoires juist voor ons volk schreef, teneinde het in te lichten omtrent het groteske drama dat zich in de jaren tussen 1942 en 1950 rond Nederland en Indonesië had afgespeeld, prijzen wij ons gelukkig, deze memoires, zij het ook samengevat in een notedop, aan ons volk te kunnen bieden opdat de harde doch wijze lessen, die hieruit te trekken zijn, niet verloren gaan voor de toekomst.

In ons vorig nummer openden wij deze serie met een „Inleiding“, de beschrijving van de toestanden in het voormalige Ned. Oost-Indië voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog.

II. VERWIJTEN

ER is verweten, dat de inheemse intellectuelen sneller hadden moeten worden ingeschakeld in het bestuur; dat de bevolking in de vorm van een inheemse militie eerder in de strijdkrachten en dus bij de defensie van het eigen land had moeten worden betrokken; dat de Oosterse maatschappij méér en sneller met de Europese had moeten worden samengegeven.

Maar ook dit is een kwestie van het tempo. Er zijn twee mogelijkheden geweest: het had geleidelijk kunnen gebeuren, naarmate het kán en zonder dat het lijntje breekt, óf sneller, met gevaarlijke schokken en

met het risico dat afgebroken werd wat moeizaam en zorgvuldig werd opgebouwd. Het gouvernement verkoos (en terécht!) de eerste weg.

Reeds vanaf 1903 vonden er bestuurshervormingen plaats; het bestuur werd meer en meer gemengd Nederlands-Indonesisch. De eerste belangrijke stap werd gezet in 1918 met de instelling van de Volksraad, waarin Europeanen, Indonesiërs, Chinezen en Arabieren zitting hadden. Er waren gekozen en benoemde leden. Het was geen „Parlement“ in de Westerse betekenis van het woord doch uit het feit, dat er onder het deel der leden, dat benoemd werd door de Indische regering, personen waren die fel anti-regering waren blijkt wel duidelijk, dat er bij de benoeming uiterst liberaal en onpartijdig tewerk werd gegaan.

De tweede zeer belangrijke stap was de in 1922 ingevoerde herziene staatsregeling van Nederlands-Indië, welke gebaseerd was op het beginsel, dat een (koloniaal) gouvernement de belangen der (koloniale) bevolking prioriteit moet geven en die bevolking in staat moet stellen, haar sociale en politieke instellingen, overeenkomstig haar eigen idealen, te behartigen. Hiermee werd tevens de naam „kolonie“ losgelaten en werd de verhouding tot het moederland gewijzigd in die zin, dat méér in handen

werd gelegd van de regering en het regeringsapparaat in Indië zélf.

In 1928 werd in de Volksraad de meerderheid der Europese leden reeds teruggebracht tot een minderheid (25 van de 60). Intussen was ook het bestuur op Java door grotere decentralisatie meer in handen gegeven van Indonesische bestuursambtenaren met eigen bevoegdheden. Hiermee waren de eerste stappen gezet op de weg naar het zelfbestuur en behielden de Nederlandse bestuursorganen enkel een toezichthoudend, controlerend karakter. De invoering van dit systeem op de eilanden buiten Java duurde wat langer doch 1938 kan aangenomen worden als het jaar, waarin de reorganisatie, waar deze slechts enigszins mogelijk bleek, tot stand was gekomen.

Na 1930 hadden twee Indonesiërs zitting in de Raad van Indië, het hoogste adviescollege. Na 1936 begon men te spreken over een „Rijksconferentie“, welke gehouden zou worden om de nieuwe staatkundige verhoudingen in het (nochtans ondeelnbare) Koninkrijk der Nederlanden te bespreken. Alle delen zouden tezamen gelijkgerechtigd het Koninkrijk vormen. Elke „koloniale gedachte“ was hierbij reeds verdwenen. In 1940 werd een commissie-Visman benoemd om, rekening houdende met de wensen van alle bevolkingsgroepen, de nodige hervormingen op ieder gebied grondig te onderzoeken en te formuleren. Hierbij was reeds een „federatie van Indonesische staten“ onder ogen gezien.

Op 30 Juli 1941 werd in een proclamatie van H. M. de Koningin medegedeeld, dat onmiddellijk na de bevrijding een nieuwe regering de verhoudingen tussen de gebiedsdelen van het Koninkrijk zou herzien. Ter voorbereiding hiervan zou een Rijksconferentie worden gehouden, waarin vertegenwoordigers van alle gebiedsdelen zitting zouden nemen.

Op 6 December 1942 hield Hare Majesteit een radiorede, waarin de nadruk werd gelegd op een hervorming van het Koninkrijk na de oorlog volgens de beginselen van gelijkgerechtigdheid en gelijkwaardigheid, een hervorming volgens welke Nederland, Indonesië, Suriname en Curaçao één gemeenschap zouden vormen met volledige vrijheid van handelen t.a.v. interne aangelegenheden, doch

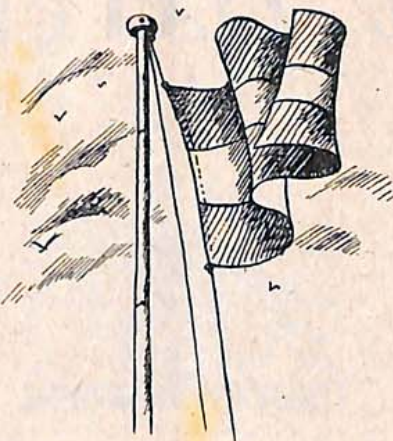
Zeventig miljoen zielen, levend in de welvaart, rust en rechtsveiligheid van het Nederlandse gezag.

met de vaste wil om elkaar onderling te steunen.

Uit het voorgaande volgt, dat Nederland in deze eeuw een liberaal en vooruitstrevend bestuur heeft gevoerd, waarbij de zeggingschap in eigen aangelegenheden geleidelijk werd uitgebreid.

De inheemse dienstplicht (militie) werd in Juli 1941 ingevoerd. Te laat? In verband met de dreigende oorlog ongetwijfeld en in andere opzichten naar mijn mening ook. Deze militie was immers sinds 1916 reeds een wens van vele Indonesische leiders. Deelname aan de weerbaarheid van het gehele volk stimuleert m.i. het saamhorigheidsgevoel en wekt de algemene belangstelling voor dreigende gevaren. Anderzijds moet men bedenken, dat het kleine beroepsleger reeds altijd voor de overgrote meerderheid uit inheems personeel bestond en dat ook de marine een vrij groot „Korps Inlandse schepelingen” kende, dat uitstekend was opgeleid en in de oorlog bewees in en ook buiten Indonesië goed op zijn plaats te zijn. Verder bedenke men, welke enorme eisen zo'n uitbreiding stelt aan instructeurs, bewapening en uitrusting, oefening en accommodatie. Een dergelijke reorganisatie kost grondige overweging en voorbereiding, veel tijd en geld, en is óók weer een kwestie van tempo. En tenslotte: had men deze reorganisatie kunnen bewerkstelligen in een tijd, waarin „het gebroken geweepte” ook in Nederland de strijdkrachten praktisch weerloos maakte?

Ten aanzien van de „samenvloeiing” van de Europese en Oosterse maatschappij is het mijn vaste overtuiging, dat ook in dit opzicht „forceren” verkeerd zou zijn geweest. Dit is vooral een proces van geleidelijkheid. Het had wellicht wat sneller gekund, doch in vergelijking met andere landen was de verhouding goed te noemen. Het forceren introduceert gevaren; daarbij kan men immers als mens er alleen zó over denken: iedereen in deze wereld kan en moet ieder ander correct en hoffelijk bejegenen, maar niemand heeft het recht een ander te bevelen welke vrienden hij moet hebben en in welke kringen hij die moet zoeken. Om het maar eens duidelijk te zeggen: is zoiets dan wél het geval in Nederland onder Nederlanders? Er bestaat nu eenmaal verschil in mentaliteit, in opvattingen, taal, zeden en gebruiken en zoveel meer. Is de samenwerking niet meer gebaat bij een zorgvuldig uitzoeken van de vrienden, bij wie men zich „thuis voelt” en bij het beperken van zijn relaties met de rest tot officiële en zakelijke, met inachtneming overigens van de nodige hoffelijkheid?

EEN VLAG

bleef in top

HET WAS IN 1946

Op de rede van Belawan-Deli (O.-Sumatra) arriveerde een Nederlands schip, de „Reynst” met textiel voor de geïnterneerden en krijgsgevangenen.

Van Britse zijde kwam een telegrafische order, de driekleur te strijken, alvorens binnen te varen. De driekleur zou te provocerend zijn voor de prettige verstandhouding tussen de Britse legerleiding en de peloppeers. De kapitein van het schip kreeg verlof, eventueel de Engelse vlag te voeren, maar vooral geen Nederlandse.

De kapitein heeft geweigerd. Hij telegrafeerde terug: „Ik heb de Nederlandse vlag gedurende de hele oorlog in top gehouden, ik haal haar niet neer voor een stelletje aan de Japanners verkochte rasbandieten”.

De vlag bleef in top.

Maar het schip kreeg van de Britten geen toestemming binnen te lopen, het bleef op de rede liggen en de lading werd middels prauwen aan wal gebracht.

Bravo! Kapitein, u gaf ons het keiharde geloof in Hollandse fierheid weer voor een ogenblik terug!! Ik weet niet waar u nu bent, kapitein, maar ik zou u in Nederland wensen. Dit Nederland, waar de vlag, die u een hele oorlog door in top hield, alleen nog waarde heeft voor haringkarretjes en internationale voetbalwedstrijden; dit Nederland, waar de fierheid buigt onder vrees, en vernedering op vernedering ons op de schouders wordt gestapeld.

Ik zou u hier bij ons wensen, kapitein, omdat wij mannen als u h rd nodig hebben en de onbuigzaamheid van uw karakter.

Ik ben weer burger-sadja, kapitein, maar bij de herinnering aan dat ene glorieuze moment van oprecht Nederlanderschap staak ik een ogenblik mijn klein gescharrel om de dagelijkse boterham en het pensioentje en sluit ik de hakken weer met een gevoel van diepe, bittere weemoed.

GAM

Dergelijke relaties bestonden reeds lang in Indië tussen de diverse bevolkingsgroepen en werden steeds uitgebreid. De zogenaamde rasdiscriminatie was aan het verdwijnen.

Bovendien moet iedereen vrij zijn, eigen besloten clubs of verenigingen te stichten, bestaande uit leden die aan eenstemmig-gestelde eisen, op welk gebied dan ook, moeten voldoen. Dat gebeurt   k in een Indonesische,   k in een Chinese en   k in een negermaatschappij. Zou men

het anders doen, dan zouden toch vroeger of later groepen personen ontstaan, die liever „onder ons” willen blijven en zich daarom van de anderen afscheiden.

Het gaat hierbij als bij zovele andere dingen: men grijpt te hoog en jaagt een ideaal na in zulk een tempo, dat men juist het tegengestelde bereikt van hetgeen men bereiken wil. Dat is nooit aan te bevelen.

(Wordt vervolgd)

NATIONAAL ZELFBEWUSTZIJN

ZIJ

WIJ

HOE vaak lees je in de krant: „Weer een planter vermoord?”

Het land waar zoiets een dermate gewone gebeurtenis is, dat 't in onze kranten hoogstens vier magere regeltjes ergens op een derde binnenblad betekent, wordt nauwelijks er nog bij genoemd. Het is eigenlijk ook overbodig. En naar commentaar kun je vergeefs zoeken.

Ik heb hier zo'n Nederlandse krant voor me liggen. Er staat in zo'n klunsberichtje, dat er voor de derde maal in één week een planter op West-Java is vermoord en dat onze Hoge Commissaris een beleefdheidsbezoek gebracht heeft aan de Indonesische Minister van Buitenlandse Zaken. Op vragen van buitenaf over het doel van dit bezoek had men op het Hoge Commissariaat geen commentaar. Een dag tevoren stond in deze zelfde krant het bericht, dat de Engelse Zaakgelastigde in Indonesië een ernstig protest had laten horen over het feit, dat op een Engelse onderneming twee Nederlandse planters waren vermoord. De Brit maakte zich ernstig bezorgd over het moreel op genoemde onderneming, dat beïnvloed werd door deze moorden.

Zelfs de Engelsen valt het dus op. Maar óns valt het al zo lang niet meer op! Slechts zelden horen wij hier een protest of een ernstige vermaning. Hoogstens een vermelding als bovenstaand van „een bezoek”. Dergelijke „feiten” zijn zeker een „bezoek” waard, maar zou het niet aanbevelenswaard zijn om meteen maar ons volk bekend te maken, wat er alsoo gedurende zo'n „bezoek” besproken is? Zo langzamerhand komt ons volk tot de overtuiging (ik ben het al lang, al heel erg en tot de strot toe beu), dat de Nederlandse regering zich al lang op het standpunt stelt, dat de levens van de onderdanen totaal ondergeschikt zijn aan zakelijke-, politieke en alle mogelijke andere belangen, die deze regering, om welke reden dan ook, nastreeft. En krachtens de meest-essentiële norm van het „regeren”, is zij derhalve ongeschikt geworden voor haar verantwoordelijke taak en plicht.

Vanaf 1940 heb ik de regeringen doorlopend het begrip „nationaal zelfbewustzijn” horen noemen. Het is gebleken in de jaren 1940-1945 en daarna door onze legionnairs, dat dit woord glashelder voor de kern van het volk is. Laat de regering dit woord eindelijk eens uit de mond nemen en in de vuist!

WAT doet men van Nederlandse zijde tegen de herhaalde rampokkerijen van schepen die met goederen voor Nieuw-Guinea geladen zijn? Kan men er dan niets tegen uitrichten? Wil men deze soms ook in een sfeer van „wederzijds begrip” benaderen?

Er is maar één remedie: de harde hand.

Elke Indonesiër van klein tot groot denkt met een Nederlander alles te kunnen doen in navolging van wat ze met de regering van dat Nederland zien doen.

Onze naam en prestige hebben een knauw gekregen, we hebben dank zij onze regeringspersonen „ons gezicht verloren”. Men eise om te beginnen eerst opheldering en genoegdoening van Indonesië alvorens aan een Unieconferentie te beginnen. De inbeslagname van de wapens van de „Blitar” en de „Talissee” is in de eerste plaats een symptoom. Het symptoom, dat Indonesië zoals vele andere landen schijnt te denken dat met Nederland omgesprongen kan worden zoals hun goed dunkt. Laat het iedereen, maar bovenal onze Uniegenoot eens duidelijk worden, dat de Nederlandse leeuw nog wel degelijk klauwen heeft.

Meerdere malen maakte ik dergelijke T.N.I. militairen mee, o.a. op een K.P.M. schip in de haven van Makassar tijdens de Abdul Azisactie. Het schip lag aan de kade terwijl het vuurgevecht van tijd tot tijd weer oplaaide. Met een roeiboort werden enkele Knil-MP'ers met hun gezinnen aan boord gebracht. Deze mensen waren hun leven niet meer veilig in de tangsi. Een havenpatrouille van de T.N.I. bemerkte dit en stapte aan boord met de bedoeling deze Knil mensen van boord te halen. Drie K.L. jongens deden niets anders dan blijven staan waar ze waren en dat was vlak bij de loopplank. Ze waren ongewapend. Ze hadden niets dan hun vuisten. Maar die hoefden ze niet te gebruiken. Zij hadden een machtiger wapen. Het was alsof er een dwingende kracht uitging van hun zwijgende gezichten. De T.N.I.'ers werden onzeker, ze liepen niet meer zo doelbewust en gingen langzaam, merkbaar met zichzelf in tweestrijd naar de voorkant van het schip, waar de Knil militairen waren. Maar steeds volgden die drie zwijgende mensen met hun strakke blik. Dat maakte hen tenslotte zo onzeker dat ze afnokten zonder hun voornemen te hebben uitgevoerd.

Hadden deze drie mensen een weifelende houding aangenomen dan was het zeker misgegaan. Overwicht wint het altijd als men die heeft en gebruikt.

SPGEL DER EIGEN HISTORIE

Dit verhaal van Jopie Poortman, geschreven om de warme trots die door hem ging, toen hij het pionierspeloton van zijn bloedeigen bataljon bezig zag, — zetten wij ditmaal onszelf als spiegel voor om nogmaals te ontdekken, dat wij met elkaar ijzeren vusten kunnen breken. Of niet soms?

Ergens tussen Modjokerto en Modjosari staat een boom. Vlak langs die boom loopt een spoorbaan. En op de rails, keurig in het gelid, liggen achttien porties brood. Achttien maal drie boterhammen, een ei en een kluitje smeerworst. Tussen de rails staat een grote pan met thee. Daar zwemmen een paar mieren in rond.

De pioniers gaan eten. Heel even maar, omdat het nou eenmaal moet. Tijd gunnen ze er zich eigenlijk niet voor, want ze moeten vijf bruggen bouwen in veertien dagen. De derde is bijna klaar.

Tien minuten zitten ze op een hoopje bij elkaar. Een plukje bruin-gebrande kerels langs een stoffige weg. De bovenlijven bloot, glimmend nat, vol vuile vegen, zand, zaagsel, stof . . .

Janus staat alweer recht overeind. Handen in de zakken, benen ver uit elkaar. „Kikkeren!” Als hij dat „zegt” vliegen de vogels verschromt op. „Hoe denken jullie d’rover? je dacht toch niet, dat je de hele middag lekker kon blijven zitten? Als ze maar sigaren van de overste kunnen verdienen, dan werken ze wel, maar ik zal ’t je afleren. Nou? . . . hoe denken jullie er over?”

De pioniers gaan kikkeren. Ze zeggen niks. In de eerste plaats is het onbegonnen werk om tegen het geluid van Janus in te gaan en bovendien kennen ze hem zo langzamerhand van binnen en van buiten. Janus raast nog een minuut of vijf door en dan kijkt Arend de Vries hem aan en begint te grinniken. „Dacht je nou heus, dat je ons op de kast kreeg? Dan moet je toch vroeger opstaan, in die gijntjes trappen we niet meer!”

Janus zucht diep. Zijn vlieger gaat niet op. Maar hij kan toch niet nalaten om nog even te genieten van zijn succes van verleden week, „toen

had ik maar die toch maar lekker liggen, vader . . . „Dat was om jou wat plezier te gunnen!” Janus hoort het niet een . . . s meer, hij heeft een schop gegrepen en gaat zijn energie verder rozen aan in het ophogen van de oprit van deze derde-brug-in-wording.

Als Janus helemaal aangekleed is kan je zien, dat hij compagniescommandant is. Vandaag is hij echter pionier. Compleet met alles wat daar bij hoort en dat is behalve een heleboel stof, een van transpiratie doorweekte broek en hier en daar een paar krabbels op benen, rug en armen, niet veel.

Tussen het bouwen van een brug en een brug bouwen bestaat een groot verschil. Je kan het doen met kranen en bulldozers en betonmolens en allerlei vernuftige ijzerconstructies, die pas klaar in een groot magazijn op bon verkrijgbaar zijn, maar het kan ook gefikst worden met twee Engelse sleutels, een boor, een paar koevoeten, drie schoppen, een zaag en een voorhamer. En op zo’n manier doen de pioniers van Janus het al vanaf de eerste brug en dat is al minstens twintig bruggen geleden.

Een takelwagen, die „effe” van de Brigadewerkplaats is geleend, legt twee-tons ijzeren T-balken langs de weg neer. Per koevoet en schroevendraaier sjouwen de pioniers ze over de kali, waar de derde brug gebouwd moet worden. Als ze na veel wringen en wurmen en „één . . . twee . . . jál!” eindelijk op de goede plaats liggen en sergeant Volkers heeft na een twintig minuten: „nog drie duim, nog vijf centimeter, een haartje nog”, het verlossende „houwe zo!” geschreeuwd en zijn duimstok opgeborgen, dan zijn er niet eens doden of zelfs gewonden en toch ligt de vier ton ijzer precies volgens de plannen waar het liggen moet.

„Het heeft wel moeite gekost”, legt sergeant Kramer uit en dan bedoelt hij niet eens het werkelijke werk, maar het hele plan op zichzelf. „Als je ’s wist, wat een soesah we daar al niet mee gehad hebben, ik ben er zelfs voor op rapport geroepen. Je krijgt order om een brug te bouwen, ze weten zelf wel dat er helemaal geen materiaal is, maar . . .” en zijn hele gezicht is één bonk verongelijking, „je mag niet eens stunten. Enfin, die rommel hebben we en een knappe vent die ze weer weghaalt.”

Over de T-balken groeit het brugdek. Jantje van Loo en Arend de Vries draaien de kikers aan. Van Houtum boort de gaten. Dat zou wel vlugger kunnen, maar er is maar één hele boor in het hele peloton. Als mieren met vechtpetjes krioelen de pioniers door elkaar. Piketpaaltjes

worden met een koevoet en een vuist gemaakt en als er niet genoeg puin is om de opritten te verstevigen, dan wandelen ze doodgewoon een keer of dertig die zes meter steilte omlaag om levensgrote stenen uit de kalibedding te sjouwen. Dat doet bijvoorbeeld Van der Broek met een enthousiasme of hij er een heel Wel-fararentsoen van vroeger mee verdienen kan.

Dat is natuurlijk niet zo. Ook Van der Broek moet bij zijn maats schooi-eren om een peloportje. Er is er niet één, die nog sigaretten heeft en toch roken ze allemaal. Ze lenen van elkaar. Want al hebben ze zelf geen draad meer te roken, toch schiet er altijd wel een sigaret voor een ander over. Als je dit rekensommetje zou voorleggen aan de geleerden, die ontdekten dat één en één twee is, dan zouden die vast en zeker zeggen, dat dit onzin is.

Dat is ze heus niet kwalijk te nemen, want toen zij leefden waren er nog geen pioniers.

„EEN aardig staaltje van de nieuwe Geest maakte ik vanochtend mee”, schreef ons Mr H. J. v. d. M.

„Ik móést coute que coute een bepaalde trein halen en was gedwongen van een taxi gebruik te maken. Toen ik instapte, doofde de chauffeur zijn (zelfgerolde) sigaret. Ik zei hem, dat hij, wat mij betrof, rustig verder kon roken. De jonge man antwoordde: „Dank U, maar ja, ’t staat zo gek om je sigaret te laten branden als er een klant instapt.”

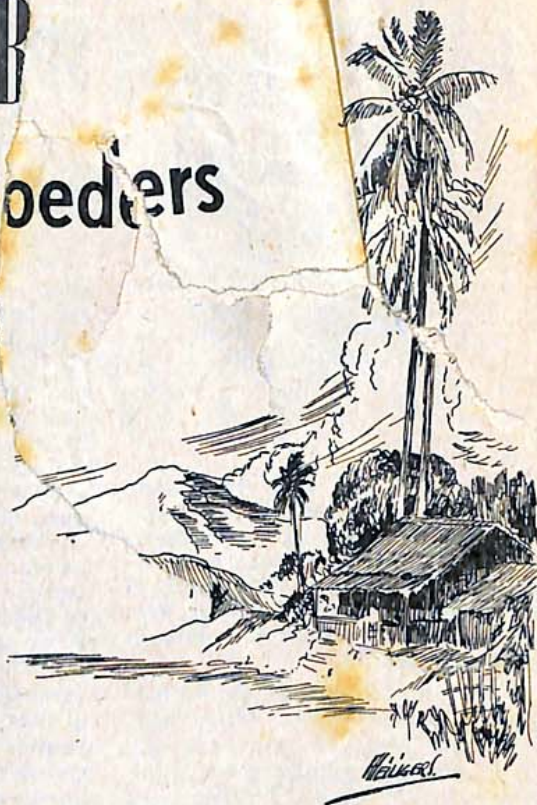
Ik lachte en zei: „U heeft gelijk, maar laten we elkaar ’t leven maar zo makkelijk mogelijk maken”, en ik bood hem een sigaret uit mijn koker. De chauffeur dankte en zei na de eerste rookwolk: „Ja, we moeten mekaar ’t leven maar makkelijk maken, . . . dat wordt in onze beweging ook geleerd.”

Op mijn vraag, wat dat voor een beweging was, antwoordde hij ernstig: „Het Veteranen Legioen Nederland”, en hij hield een heel leerrijk, trots en overtuigd verhaal over zijn Legioen en zijn blad „Oud-Wapenbroeders” . . . Toen we er bijna waren, vertelde ik hem, dat ik zelf lid was. Hij reed bijna tegen een boom op. Toen ik hem bij het afrekenen een fooi wilde geven, weigerde hij die halsstarrig aan te nemen: „Van een maat, verexcuseer meneer, neem ik geen fooi aan!” Er werden zoveel woorden aan verspild tussen hem en mij, dat ik er de trein door miste, maar, Redactie, ik had het er dubbel en dwars voor over!”

en brief van een Indonesiër

Nederlandse Wapenbroeders luistert...

Wij kregen een open brief van een Indonesiër, bestemd voor het Legioen, een boodschap van vertrouwen en geloof. Om valse praat van „ach wat, die brief zal wel niet door een Indonesiër zijn getoelisd” te voorkomen, verklaart de redactie hierbij op erewoord, dat dit wél het geval is. De naam onder de brief is niet zijn werkelijke naam, omdat het in Indonesië zo democratisch, rechtszeker en veilig is en omdat er nog familie van hem woont.

Ik weet niet, hoeveel van mijn oud-wapenbroeders zich nog voor Indonesië interesseren en ik weet niet, waar uw interesse voor mijn land naar uitgaat. Ik kan U wel vertellen, wat mijn interesse voor mijn land is, dat ik verlaten moest, omdat mijn leven er niet meer veilig was. Natuurlijk interesseer ik me voor het wel en het wee, dat over mijn land gaat.

Het is een tragiek, dat mensen hun eigen land moeten verlaten omdat hun levens er niet veilig meer zijn. Des te tragischer is het, omdat de laatste wereldoorlog werd gestreden om „de rechten van de mens”, en wij er ook voor gestreden hebben. Die oorlog is nu voorbij, maar we hebben de vrede nog niet met ons. Nog steeds moeten mensen hun land om veiligheidsredenen ontvluchten, zij breken door het ijzeren gordijn, zij breken door het bamboe-gordijn.

Ik moest mijn land verlaten, omdat ik met de Blandas heb samengewerkt. Dat was mijn eerste doodzonde. Bovendien ben ik nooit een voorstander geweest van de republiek van Djocja, dat alles verslindend monster, dat systematisch alle andere deelstaten van de Verenigde Staten van Indonesië opslokte en zich aankondigde als de Eenheidstaat Indonesia. Dat ik er geen voorstander van ben, was mijn tweede doodzonde. En ik was volkomen des doods schuldig, toen ik de euvelen moed had te beweren, dat die Djocjase republiek een getrouwe copie was van het DAI-NIPPON-systeem met al zijn dodelijke fascistische tendenzen.

De situatie in Indonesië is nu als de situatie in Europa in de jaren vóór de Duitse ondergang in 1945. Toen had Hitler practisch heel Europa geannexeerd, behalve Rusland. Nu heeft de Djokjase republiek alle andere deelstaten geannexeerd (behalve Nieuw-Guinea). Ik meen, dat toen overal in Europa in de bezette landen, dus ook hier in uw land, verzetsgroepen het de bezetter niet gemakkelijk maakten. In Indonesië vindt ge nu overal eveneens verzetsgroepen bezig: de Darul Islam in West- en Midden-Java, de verzetsgroepen van Kahan Muzakkar in Zuid-Celebes, de Ambonezen in de Zuid-Molukken, verzet op de Kleine Soenda-eilanden, onzekerheid op West-Borneo, opstand in Flores, enz.

Ondanks de gespannen situatie deed het Duitse ministerie van Propaganda onder Goebbels destijds de wereld kond, dat men overal het Duitse bestuur zegende. En zo probeert de Indonesische minister van Voorlichting Mononutu het klaar te spelen om ons te doen geloven, dat het overal in Indonesië best gaat.

Ik weet niet, of ge Goebbels propaganda toen geloofde, maar wel vrees ik, dat ge nu geneigd bent meer waarde hecht aan de Indonesische berichten over de rust en de veiligheid in Indonesië, over 't hoerageroep voor de Eenheidstaat. Als ge meer waarde hecht aan de Indonesische berichten dan aan de Duitse berichten toen, dan kan ik dat best begrijpen, want uw partijblad dient ze U op en ge slikt ze. Uw partijblad schrijft over het onafhankelijke

Indonesië als over het onafhankelijke Nederland, want „onafhankelijk” is hetzelfde zoals één niet meer en niet minder kan zijn dan één. Ge went zo zoetjesaan aan alles en omdat ge een democratische regering hebt, die zo vaak, maar zonder succes met de Indonesische regering gepraat en onderhandeld heeft, bent ge gauw geneigd aan die Indonesische regering dezelfde democratische tint te geven, die uw eigen regering heeft. En toch weet ge, dat in heel Indonesië nog nimmer een verkiezing heeft plaats gehad. Zou men daar tot een verkiezing overgaan, dan zou die bovendien op een geheel andere wijze geschieden dan ge hier straks zult hebben.

Er is een zotte toestand geschapen: ge hebt gestreden tegen het fascistisch regiem, nu bent ge door een Unie-band er mee verbonden.

* * *

Ge zult misschien vragen, waarom ik dit alles schrijf. Ge kunt ook denken, dat ik lekker aan het nakaarten ben, terwijl toch reeds groot-slem is gemaakt door de huidige Indonesische regering in haar bridge-partij tegen uw regering. Ge kunt daar ook onverschillig uw schouders bij ophalen en zeggen: „Wat raakt me dat dan nog, we zijn Indonesië toch al kwijt!” Maar dan vraag ik U: „Had ge Indonesië kwijt willen zijn?” Misschien zult ge antwoorden: „Nee, niet in deze zin en ook niet op deze veronderstellende manier.”

Ik moet aannemen, dat ook uw partijleiders en uw regering Indonesië

zeg het maar ineens!

VAN DESERTEURS EN UITLEVERINGEN

„In ons vierde nummer las ik wat 'r met Prinsen aan de hand is en de vraag er bij, waarom onze regering nooit om uitlevering van deze aartsverrader heeft gevraagd. Laat me je wat anders vertellen: in het weekblad DWiB stond dit voorjaar een reportage over de „Oranje“ op weg naar Indië. Er stond een foto met een kort vraaggesprek met een andere deserteur, die Indonesiër was geworden en in TNI-uniform met zijn Indonesische vrouw een bezoek had gebracht aan Nederland.

In dat vraaggesprek zei die knaap o.a. dat hij bij Djocja guerilla-troepen had opgeleid en thans instructeur was aan een politie-school. Ik wil er dit maar mee zeggen: als zo'n knaap een visum voor Nederland krijgt en hier vrijelijk in en uit mag, geloof dan maar niet dat de Nederlandse regering van nu uitlevering van Prinsen zal vragen of iets anders soortgelijk „flinks“ durft te doen.

G. T., Groningen

*
*

EN NOGMAALS: „PRINSEN“

„Ik heb zelf een vriendje in Indonesië zitten, die er gedemobiliseerd is en die schreef me al enige tijd geleden: „Het wordt me onmogelijk gemaakt terug te keren, wanneer mijn verloftijd er is.“

De regering, waardoor wij allemaal lichtelijk te pakken zijn genomen, heeft een dubbele schuld tegenover deze mensen, die hun toekomst in Indonesië opbouwden, afgaande op alle mooie en sussende voorspellingen van regeringszijde en die straks weer werkloos zullen komen te staan in een allesbehalve vriendschappelijk-gestemde omgeving. Moeten wij nu maar aanzien, dat die sobats, die de gok gewaagd hebben om de Nederlandse belangen in Indonesië nog zo veel mogelijk te behartigen, weer in de put gedrukt worden? Kan de regering niet aangespoord worden om haar invloed (tenminste wat daarvan over is gebleven) via haar Hoge Commissariaat in Djakarta te doen gelden ten gunste van hen? Hier geldt zeker: „Niet klesse... poëtse!“ om de sobats, die in Indonesië zijn achtergebleven, te helpen.

J. de M., Nijmegen

Er is nota van genomen! Red.

MILITAIRE VELDVEILIGHEID

„Gisteren werd door het A.N.P. bekend gemaakt, dat Nederland 44 Sherman-tanks had ontvangen, voorts dat er in Januari weer 44 zouden komen en dat het Nederlandse leger dan in totaal 170 lichte en zware tanks sterk zou zijn. Gut, wat zullen andere landen zwaar onder de indruk van deze macht komen! Maar daar gaat het eigenlijk niet om: ik wil nog even erbij zeggen, dat er in een geïllustreerd weekblad ook een reportage gestaan heeft over ons leger, waarbij volledige getal- en bewapeningssterkte van een infanteriebataljon werden verstrekt. Waarmee ik maar zeggen wil: wat doen andere landen nog spionnen naar Nederland te sturen, als alle verdedigingswerken, veranderingen etc. al langs de officiële en officiële voorlichtingsorganen worden bekend gemaakt?“

G. T., Groningen

Je vergeet de strategische ligging van onze hoofdsteden, sobat!, die worden nog steeds geheim gehouden! Red.

*

OVER S.S.-ers GESPROKEN!

„Eén ding snap ik niet. Ik weet toch zeker, dat onze minister-president (of was 't iemand anders? in elk geval een hele hoge toean van de regering) bij het overdragen van het vaandel aan het Korea-detachement in de Ridderzaal indertijd grote woorden heeft gesproken over „verdedigers van vrijheid en democratie“. Ik wil niet zeggen, dat de jongens dat niet verdienen, ik weet dat maar al te goed; mijn zwager is één der eersten geweest om zich te melden, hij is behouden en met de Bronzen Ster teruggekomen. Mijn jongste broer gaat in Januari, om zijn steentje bij te dragen voor onze vrede. Ikzelf voel er ook wel voor, maar ik ben afgekeurd wegens een ongeval in Indonesië. Nu bedoel ik heus niet te zeggen, dat onze familie uit allemaal zulke beste mensen bestaat, maar verráden hebben wij ons land nog nooit. En dat hebben anderen wel gedaan en nu is het wel dieptreurig, dat er in ons Korea-detachement ex-S.S.-ers en landwachters zitten. Als er behoefte bestaat aan stom kanonnenvlees zonder principes, accord, maar laten ze daar dan een

aparte formatie van maken. Maar in zo'n door-en-door Nederlands detachement als ons Korea-bataljon horen ze niet. Dat is mijn opvatting!“

ex-O.V.W. J. v. S., Gouda

En de onze! Red.

WELKOM IN HOLLAND!

„De APRA komt in Nederland. De ouwejongens van het Korps Speciale Troepen en de Para's, de „topi's hidjau dan merah“. Nadat ze Bandoeng belabberden, zijn ze veroordeeld en moesten ze hun straf uitzitten op het eiland Onrust. Toen het daar niet meer veilig was, als gevolg van de beste rusthandhaving van onze Uniepartner, werden zij met hun gezinnen overgebracht naar Ifar op Nieuw-Guinea. Die aankomst vergeet ik nooit. Ze kwamen naar boven in drietonners. Als verblijfplaats kregen ze een verzameling krotten. Toch had je het moeten meemaken: geen gekanker, geen geschreeuw, geen gemok, geen betoog. Een ijzeren discipline, geregeld naar een enkel commando van hun officieren. Strakke marsformaties en in gesloten colonne marcheerden ze naar het huis van de Kolonel Cdt. Landmacht N.G. Hun eisen werden rustig naar voren gebracht... of ze een beter kampement kregen. Een prátch vertoon van eendracht onder vaste leiding.

Later werden hun commandanten verstrooid. De samenbundelende kracht werd versnipperd. Maar onder welke omstandigheden ook, altijd heeft slechts één ding die sobats geleid en bezielde: de ongeschreven wet, dat ze onder de raarste situaties zich te gedragen hadden als een waardige Para, een waardige Commando.

Nu komen ze naar Holland. Zolang ik er ben en mijn sobats, zijn ze er van harte welkom en zullen ze gerespecteerd worden!“

v. d. S., Leeuwarden

RECTIFICATIE

Betreffende het artikel over Guus Deibel in ons derde nummer:

„Pijnlijk trof mij de onjuiste weergave van de feiten: „De trots van de M.L., een veertigtal Glenn Martin-bommenwerpers en een groot aantal Brewster- en Curtiss-Hawk jachtvliegtuigen waren met etc. etc. onderweg naar Australië.“

Naar mijn bescheiden mening waren geen veertig Glenns, noch een groot aantal Curtiss'en en Brewsters op weg naar Australië. De Glenns en jagers waren gesneuveld boven Malakka en Indië. Deze opmerking van O.K. is niet bepaald vleidend voor onze oude, dappere M.L.

Ten overvloede dit: ik ben geen M.L.-man!

Saluut!“

H. Vader, Leidschendam
Kapt. K.L. vm. KNIL

STOP DE SLOPERS!

„Elk volk, dat leeft bouwt aan zijn toekomst!”

Ik weet niet waar deze slagzin vandaan komt, ik geloof zelfs dat hij vaak bij heel foute dingen gebruikt is, maar hij is goed.

We kunnen een Staat als het Koninkrijk der Nederlanden beschouwen als een bouwwerk, dat steeds aan de nieuwste eisen moet voldoen en waar we dus altijd mee bezig zijn met bijbouwen en veranderen.

Nu duurt opbouwen van iets stevigs en duurzaam een behoorlijke tijd. Het Paleis op de Dam staat al driehonderd jaar, onze kerken vaak nog veel langer en met wat onderhoud kunnen die gebouwen nog eeuwen mee. Maar bouwen en bouwen is twee. Er wordt iets goeds en duurzaam opgezet of er wordt maar iets in elkaar geflanst. Enne . . . hoe lang geven wij voor woningwethuizen?

Laten de bouwmeesters van de Staat de regeringen zijn, dan geldt daarvoor de slagzin: regeren is vooruitzien. Want een stevig gebouw moet lang tevoren zijn ontworpen om klaar te zijn als het nodig is. Is het er niet op tijd, dan moeten we gaan prutsen om op een stumperige manier een voorlopig onderdak te hebben.

Kunnen we dus zeggen, als het staatsgebouw gammel en lek is en er verbazend geprutst moet worden, dat

dat de schuld is van de goeie ouwe tijd?

Het zou haast moeten, maar dan zijn er twee dingen die vergeten worden.

In de eerste plaats heeft de Tweede Wereldoorlog hier gewerkt als een atoombom. Maar nu is het algemeen bekend dat zelfs de uitwerking van een atoombom niet volledig is en dus niet alles vernielt. Er kan na zo'n dingetje weer hersteld worden. Maar daar merken we nú niets van, eerder het tegendeel.

Dat komt om de tweede reden. Voor ieder gebouw is de sloper een veel groter gevaar dan de atoombom, want de sloper werkt wél volkomen afdoende. Omdat hij dat afdoende werk levert doet hij er ook iets langer over dan de atoombom, maar toch heel wat vlotter dan de bouwer.

We zijn nu hard aan het slopen en daarom zien we zo verbazend snel en zo grondig alles veranderen.

Slopen is niet altijd fout. Het is volkomen oké als er gezegd wordt: „daar gaan we iets goeds bouwen, nu ruimen we die rommel, die er staat

eerst op.” Maar we zijn glad mis als we zeggen: „Dat bevalt ons niet meer, breek maar af en dan zullen we later wel eens zien of we er iets moois neer kunnen zetten.” Eerst weten wat je wilt. En vooral ook eerst weten, of je het nieuwe gebouw wel kunt optrekken.

En daar zijn we nu op het punt waar we hier zo mis zijn. Het is alsof we een oude stad voor ons hebben en we vinden dat die niet meer aan de eisen voldoet. Nu zeggen we dat er dan eigenlijk zo iets op zijn Amerikaans moet komen, volgens een uitgewerkt plan, met mechanische hulpmiddelen en een overvloed van geld.

Gooi die stad tegen de vlakte . . . ruim het puin op!

Het is gebeurd en we zeggen: opbouwen! De bouwers vragen om de tekeningen, de aannemers vragen om het geld dat er nodig is. Tekeningen zijn er niet, alleen maar zo'n vaag groots idee, geld is er helemaal niet. En dan komen de bewoners van de stad, zij vragen om de mooie, beloofde huizen. „Wacht maar”, is het antwoord, „wij zullen de plannen op-

In 't verleden ligt het heden
in het nu wat komen zal.

Maats, zijn onze harten dan nóg niet oververzadigd van alle puin en afbraak, die wij ginds zagen? Voelen wij nu niet nóg het nagloeien in de handpalmen om te redden, wat er nog te redden is, om weer te herstellen en op te bouwen, wat door onverantwoordelijken is afgebroken en vernield?

Treed weer in de colonne, maat, en marcheer mee . . . naar de stad achter de puinhopen.

maken voor een ideale stad." Maar de mensen vragen om onderdak, dan maar tijdelijk, die vuige verraders van de grote idee! En inplaats van te wachten scharrelen zij alvast zeilen op, oude planken en wat asfalt en daar waar een behoorlijke bewoonbare stad stond, is dan een kamp van bewoonde schuurtjes, kippenhokken met mensen erin en tenten. Plan na plan wordt gemaakt maar niets kan betaald worden. Alleen de afbraak is geschied. De mooie stad komt nooit.

Dit is het droeve beeld van de gang van zaken in ons goede Vaderland. Maar de schuld ligt niet bij het voorgeslacht. Dat liet een behoorlijk bewoonbare stad aan ons.

O, er viel heus wel genoeg aan te merken op verschillende wantoestanden, maar het wás een stad. En nu staren wij over een ruïnevlakte en aan de horizon wordt nog gesloopt aan wat overeind staat. De schuld ligt enigmater bij de Hitlerclub oftewel atoombom, maar hoofdzakelijk tóch wel bij de sloperij, die in korte

tijd het bouwwerk van eeuwen wil vernietigen.

Kijk goed uit: het is nóg niet zo ver, dat de hele stad tegen de vlakte ligt. De belangrijkste buitenwijk is inderdaad al afgebroken. Aan de andere zijn de slopers nog bezig aan het begin en in de binnenstad staan een paar lui te hakken en te breken aan het stadhuis en het gebouw van de rechtbank. En als de lui van die stad nou maar willen begripen, dat het lekkende kippelkrot hun wacht achter de ruïne, dan is er heus nog wel tijd om te zeggen: Stop! tot hier en niet verder! De stad blijft verder staan, wij gaan in de binnenstad weer herstellen wat vernield is en we bouwen hem weer uit. Laat de hersenschimmen schieten en laat ons alleen iets maken wat behoorlijk bruikbaar is, . . . het ideale bouwsel is niet van deze aarde en in luchtkastelen kunnen we niet wonen!

Zoals het met die stad is, zo is het met onze staat. De bouwvakarbeiders voor de wederopbouw moeten de mannen van het Legioen zijn. Er is prima cement om mee te werken, dat is het Nederlandse volk. Maar de slopers zijn bezig, dat cement onbruikbaar te maken door het beschuttende dak weg te breken en het cement aan de verwoestende invloed van de regen over te laten. Dat dak, die beschutting, wordt gevormd door die beste nationale tradities waar de statuten van het Legioen van spreken. Behoud die! behoud onze nationale bewustheid en heb goede courage, dan zal het waarachtig wel gaan!

D. T. W. G.

DE MORELE MISDAAD

Zo langzamerhand is de wereld een gekkenhuis en het leven een constante nachtmerrrie. De oorlogsdreiging hangt als een loden wolkkdek over de mensheid en vergaauwt alle schoonheid.

Wij willen niet zo graag geloven in een snel-op-komst zijnde oorlog, al stellen wij er direct bij vast, dat het absoluut noodzakelijk is, zelfs op dit brokje klei aan de Noordzee, om permanent defensief paraat te zijn om in geallieerd verband een onverhoopte agressie te kunnen weren. Deze plicht tegenover onze menselijke vrijheden en rechten en tegenover de toekomst van onze kinderen verstaan wij en overigens behoren wij tot de categorie, die er weer voor op zal draaien, als het eventueel zo ver mocht komen.

Maar laten we de kwestie ook eens nuchter bekijken. Wij moeten niet alleen militair, maar vooral ook geestelijk en moreel paraat zijn. En met die morele weerbaarheid in ons land is het huilen. Er zijn verschillende oorzaken voor, maar één daarvan is toch wel, dat met allerlei ogenschijnlijk onschuldige middelen dit moreel wordt gesloopt, zodat ons volk, in plaats van zelfbewust en vertrouwend op eigen geestelijke kracht een morele barrière optrekt naast de militaire, thans alleen angstig en neurotisch de komende oorlog afwacht. En dit is een morele misdaad tegenover de kleine mens: diens levensgeluk te

versmoren in een rampzalige angst- en zenuw-psychose.

Wij kregen dezer dagen van een maat een cellophaanzakje toegestuurd, dat kennelijk met tienduizenden andere gedistribueerd was door één of andere bioscoopexploitant en bedoeld als reclame, want er stond de navolgende uitdrukkelijke waarschuwing op vermeld: „GEEF UW GELD NU UIT! WANT WAT ER GEBEURT „ALS DE WERELD VERGAAT“, KUNT U BINNENKORT ZIEN IN DE GELIJKNAMIGE PARAMOUNTFLIM. LET OP DE ANNONCES IN DE DAGBLADEN.”

We geloven niet, dat er nog commentaar bij nodig is. En wij willen ook nogmaals herinneren aan dat beruchte „World-War III“-nummer van het Amerikaanse weekblad Colliers, dat over de hele wereld en ook in Nederland, ondanks de ongehoord-hoge extra-oplage, uitverkocht raakte, nadat een intensieve propagandacampagne (óók in de Nederlandse week- en dagbladen!) de mensheid murw-nieuwsgierig had gemaakt naar wat een groot aantal van de best gerenommeerde Amerikaanse journalisten maar kon verzinnen aan gruwelbeelden van een eventuele nieuwe wereldoorlog. Er zijn meerdere symptomen aanwijsbaar van deze morele misdaad.

Wij moeten met kracht protesteren tegen het feit, dat al dergelijke mogelijkheden van morele afbraak in ons land ongestoord kunnen voorkomen. En wij roepen onze regering dan ook dringend toe: **BESTRIJD DEZE MORELE MISDAAD AAN ONS VOLK!**

DE IDEALE STAATSVORM

HET blijkt uit sommige brieven, die door ons ontvangen worden, het blijkt ook uit het stuk van Giel Sertons in nummer drie van ons blad, dat velen verlangen naar een ideale staatsvorm en een ideaal bestuur.

Ik zal de woorden van Giel Sertons herhalen: „Waarheen we moeten is nogal duidelijk . . . Maar een serie mensen die stuk voor stuk menselijk voelend zijn, die zich boven nationaliteit, ras en kleur kunnen stellen en zodanig besluiten kunnen nemen, dat die nuttig zijn voor het gehele mensdom en niet voor één staat of voor een groepje staten”.

Laat het me maar direct zeggen: Ik vind het prachtig. En als ik erin kon geloven, dan zou ik me schamen om lid te worden van een veteranen-legioen, dat versterking van een nationaal bewustzijn in zijn doelstelling heeft, laat staan dat ik medeplichtig zou willen zijn aan de oprichting van zo'n legioen. En ik zou me helemaal schamen om het op te nemen voor de democratie.

En al die dingen doe ik nu wel, dus blijkt dat ik er niet in kan geloven. Waarom?

Het uitgangspunt voor die ideale bestuursvormen is, en het kan ook niet anders zijn: de ideale mens. En de mens is niet ideaal.

Een uitgangspunt van het communisme is in vervlogen tijden geweest dat alle mensen gelijk zijn. Daaruit kwamen alle gelijke rechten voort. Maar zo gauw als het dan ging om de gelijke plichten liep men al vast. Twee jongens, tweelingen voor mijn part, uit hetzelfde gezin, met dezelfde opleiding, presteren niet hetzelfde. Er is verschil tussen de mensen. Zij zijn gelijk voor God, accoord; maar dit betekent dat hun dezelfde maatstaf wordt aangelegd voor de beoordeling van de wijze waarop zij de hun geschonken gaven hebben gebruikt; niet dat die gaven gelijk zijn.

Dus komen we op het punt dat de verschillende mensen verschillende gaven hebben. Dan is het zo gemakkelijk te zeggen: de beste kerels aan het hoofd, mensen die zichzelf wegcijferen en alleen met het algemeen belang rekening houden.

Hier wil ik nu drie vragen stellen en wel:

1. Bestaan er zulke mensen?
2. Zullen zij, als ze aan de macht zijn gekomen, in staat zijn hun hoge ideële standpunt te handhaven?
3. Wie moet beoordelen of zij de juiste mensen zijn?

Op vraag 1 zou ik nog bereid zijn te antwoorden met: Ja!

Ik wil dus aannemen dat er mensen

zijn van grote bekwaamheid, die werkelijk het plan hebben om niet aan zichzelf te denken, maar alleen aan het algemeen belang. Het is echter voor één, of voor een paar mensen, niet mogelijk om een moderne staat te runnen, daar is een apparaat voor nodig, een ambtenaren-apparaat. De ambtenaren zijn de naaste medewerkers van de leider, zij leggen zijn besluiten ten uitvoer. Dit laatste is van evenveel belang als het nemen van het besluit. En dat men een geheel ambtenarencorps van ideale mensen krijgt is wel uitgesloten; degenen die zichzelf wel willen wegcijferen komen als regel niet zo erg naar voren. En de grote leider, die een goed mens is, zal van zijn medewerkers niet zo gauw kwaad aannemen en hun verklaringen over moeilijkheden aannemen. Verder staat hij voortdurend bloot aan vleierij en wordt hem de mening opgedrongen dat hij dan ook de enige is die het weet. En daar is dan ook in de hele geschiedenis nog nooit iemand aan ontkomen; geen Alexander de Grote, geen Julius Cesar, geen Napoleon.

Alexander de Grote beschouwde zichzelf op het eind van zijn leven — hij werd twee en dertig jaar — als een godheid. De enige bij wie het erop lijkt, dat hij zichzelf zo in bedwang houdt dat hij zijn land geheel leidt en bescheiden blijft is Salazar, minister van Financiën van Portugal en al een vijf en twintig jaar de dictator van dat land. Kortgeleden heeft hij nog geweigerd zich tot president te laten kiezen en hij houdt zich zoveel mogelijk achteraf. Maar het is een witte raaf.

Veel normaler is een geval als dat van Mussolini, die ook met idealen voor zijn land is begonnen, ontegenzeggelijk zijn land een stuk vooruit heeft gebracht, maar later gestorven is door grootheidswaanzin en door die ziekte ook heel veel ellende over zijn land heeft gebracht.

Nu krijgen we nog de manier waarop de mensen met volmacht om de zaken van het land geheel te regelen, aan de macht moeten komen. Deze is normaal met geweld. In een absolute monarchie van vroeger werd dit geërfd, maar nu zien we dictators aan bod komen met revolutie. Zo'n revolutie kan gepaard gaan met vechten, zie Rusland in 1917, zie de gewoonte in Zuid-Amerika, enz. enz. Maar hij kan ook heel geleidelijk aan gaan, doordat men geleidelijk aan de wetten, die de vrijheid verzekeren, opzij zet. Zelfs als dit gebeurt door

de meerderheid, moet men spreken van een revolutie, wanneer de minderheid blijvend de mond wordt gesnoerd.

Een tussenvorm hebben we gezien bij de opkomst van een zekere mijnheer Hitler in Duitsland. Hier werd ernstige straatterror uitgeoefend, vooral bij verkiezingen. Hier werden ook, toen op die manier een meerderheid was verkregen, op zogenaamd wettige wijze alle wetten opgeruimd en de volledige éénmansdictatuur ingesteld. Komt men tot een groep van personen, die almachtig wordt, dan is er altijd wel één die daarin de leiding gaat nemen. Dat hebben we gezien met Napoleon, dat hebben we gezien in Rusland, waar een president bestaat, wiens naam niemand weet en de secretaris van een partijcommissie volledig dictator is.

Maar in het Duitsland van Hitler, in het Rusland van Stalin, in het Italië van Mussolini, in het Argentinië van Péron, in het Spanje van Franco toont de „volkswil” duidelijk aan dat men ervan overtuigd is de juiste man op de juiste plaats te hebben. De volkswil is geleid, het volk lijdt.

Daartegenover staat nu de democratie, waar de meerderheid beslist, maar eraan gebonden is dat hij de minderheid niet mag onderdrukken. Hier is het moeilijk om te komen tot die duidelijke, grote en krachtige daden; we zien dan ook in oorlogstijd, hoe ieder land een hoop van de democratische rechten tijdelijk loslaat.

Maar de democratie kent ook niet die geweldige fouten, die nu eenmaal schijnen te moeten worden gemaakt door de mensen, die een absolute macht in handen krijgen en door een kruipende en vleierende omgeving als godheden worden behandeld en vereerd. Een groot man is iemand die de leiding neemt bij het verdedigen van de rechten en vrijheden van de mens; daarom kunnen wij zeggen dat ons Oranjehuis zoveel grote figuren telde, met Prins Willem I en Prins Willem III aan het hoofd, de strijders tegen Spaanse en Franse tirannie.

Nooit hebben deze Prinsen dan ook gevraagd om de rechten van de Staten en van de Staten-Generaal op hun over te dragen; zij hebben deze rechten altijd verdedigd en zichzelf beschouwd als de eerste dienaren van de Staat, de traditie van Oranje. Hier was nooit de Staat onderworpen aan Oranje.

Maar onze geschiedenis toont ook

juist heel duidelijk dat een land groot kan worden in democratische samenwerking, dat men eendrachtig kan samenwerken met behoud van onderlinge verschillen van inzicht, mits men een ieder zijn eigenwaarde laat behouden. Dan is hij ook in staat om een afwijkende meerderheidsmening te aanvaarden en uit te voeren.

Het heeft er veel van of wij bezig zijn nu te gaan bewijzen dat een land ten gronde gaat als de eenheid gaat berusten op dwang van bovenaf, als de afwijkende mening niet meer

wordt geëerbiedigd, maar wordt onderdrukt; dat men met het wegnemen van het zelfrespect van de afzonderlijke mensen ook het zelfrespect van de staat vernietigt.

Wat voor de landen geldt, geldt voor de wereld. Het is thans zo dat de landen worden verdeeld in ondergeschikt-aan-Rusland of ondergeschikt-aan-Amerika. Voor Rusland hoort het ondergeschikt zijn bij het stelsel; Amerika zou veel en veel meer kunnen bereiken als het het zelfrespect van de anderen niet keer op keer door het slijk haalde, maar

zijn bondgenoten als gelijkwaardige partners behandelde.

Het bestuur over de wereld geven aan een groepje van mensen kan naar mijn mening niet leiden tot iets anders dan een werelddictatuur, het ideaal van Hitler en het ideaal van Stalin. Kijk Giel Sertons, jouw grondgedachte: de vriendschap en de onderlinge waardering, is prachtig. Maar om dit geheel te laten leiden door een bepaald groepje . . . ?

Het is niet zo eenvoudig!

G. W. T. DAMES

IN ons vierde nummer publiceerden we onder „Zeg 't maar ineens!” een brief van sobat-wapenbroeder L. van Vliet naar aanleiding van een advertentie, die door een „vooraanstaande handelsfirma te Amsterdam” was geplaatst voor een employé, „vrij van militaire dienst”. Terwijl deze brief door onze pers draaide kregen wij weer een soerat van Van Vliet: „Tot mijn voldoening (en de onze! Red.) kan ik jullie nu berichten, dat ik vandaag van 't Handelsbl. een schrijven ontving waarin op correcte wijze verontschuldigen werden aangeboden. De bewuste advertentie was per abuis „er door geglipt”, daar dit blad, volgens het schrijven, dergelijke annonces prompt pleegt te weigeren. De desbetreffende firma treft dus de blaam, niet het „Algemeen Handelsblad”.

Accoord, Van Vliet en accoord, Handelsblad! Maar laten wij eens de opsteller van die advertentie aankijken.

Ons volk gaat al diep genoeg gebukt onder de zware lasten van het defensie-apparaat. Behalve dit reist onze Minister van Financiën om de haverklap Westwaarts, om bij de grote Boeng het handje weer op te houden voor steeds maar meer miljoenen . . . waarvan alwéér het grootste deel vermalen wordt onder de rupsbanden van tanks, door de uitlaatkokers van onze straalvliegtui-

WIJ ZIEN U AAN

gen en de geschutslopen.

Dit alles is absoluut noodzakelijk. Wij hebben dit te begrijpen en te accepteren, méér nog: wij hebben de plicht, naar beste krachten onze offers daarvoor te brengen.

Maar één ding willen we hier graag, duidelijk en hard onder de aandacht brengen. En dat is, dat al dat peperdure oorlogsmateriaal geen moer voorstelt zonder de man, die het te bedienen krijgt. En het is de allereerste plicht van legerleiding, regering en volk, om die man een moreel te geven, dat in staat is om aan dat dode materiaal de „ziel” te geven, dat het behoeft om een effectief defensie-apparaat te worden. Het is een axioma van de strijdkrachten, dat het moreel even belangrijk, zo niet belangrijker is dan het materieel.

Zo komen we dus op het belangrijkste element van onze defensie: **DE MAN DIE HET DOEN MOET.** En dat zijn wij. En wij zijn geen dood, mechanisch materiaal, dat met belastingcenten of Marshall-dollars te koop is. Wij zijn ook maar doodgewone mensjes, met de levens, de wensen en voorál: de hêrsens van doodgewone mensjes.

Wat die levens betreft: die zijn erg kwetsbaar. Vooral in oorlogstijd. En wij hechten nogal aan onze levens, want zij zijn voor de meesten onzer nauw verbonden aan het geluk van vrouwen en kinderen en ouders. Daarom zijn wij alleen maar bereid om ze weer te riskeren, wanneer het om érg hoge waarden gaat. Bij die waarden behoort ook ons vaderland. Mèt z'n gebouwen, aandelen en kluisen van álle handels- en andersoortige firma's, al denken we daar in de laatste plaats pas aan.

En dan wat die wensen betreft: die zijn simpel. Elk uwer kan ze zelf opnoemen: een rustig leven, je werk goed doen, zorgen voor je grut, een

beetje gewoon mensengeluk. Het is beroerd, als er hiaten in vallen. Die zijn er voor tienduizenden van ons al geweest, jarenlange hiaten. Voor enkele duizenden is het een hiaatvoorgoed geworden. En voor degenen, die terugkeerden in de kringloop van hun wensen, valt zo nu en dan telkens weer de korte, maar beroerde hiaat van de herhaling.

En de hêrsens: die zijn het lastigst.

Laten we alles nog eens samenvatten: ons volk ligt krom onder de defensie-uitgaven. Er is een zenuwvloedloop voor het opzetten van alle mogelijke verdedigingscorpsen: Nationale Reserve, Burgerluchtwacht, zelfs een burgerdienstplicht wordt al overwogen; dit alles compleet met dure werfcampagnes en aantrekkelijke toezeggingen.

DEZE ZIJN ALLEMAAL NIETS WAARD. HET ZWEET NIET, DE GOEDE BEDOELINGEN NIET NOCH DE UITGAVEN, wanneer er niet zonder uitstel een einde wordt gemaakt aan die verderfelijke mentaliteit van „vrij van militaire dienst”.

Deze mentaliteit is gelukkig niet algemeen. Maar elk geval waar zij voorkomt, heeft een demoraliserende actie-radius onder de weerbare kern van ons volk. Deze rotte plekken moeten worden uitgesneden, snel en effectief.

WIJ DOEN DERHALVE EEN DRINGEND BEROEP OP ONZE REGERING, OM DIT SOORT AFBRAAK VAN HET MOREEL MET DE STRENGSTE MIDDELEN TE STRAFFEN. WIJ ZULLEN HIERBIJ NIET WERKLOOS TOEZIEN, DOCH REGELMATIG DE NAMEN EN ADRESSEN BEKEND MAKEN VAN AL DERGELIJKE ON-VADERLANDSE MOREEL-SLOPERS.

EFFE LINK UITKIJKEN !

Er is, gelukkig, erg veel commentaar binnen gekomen op het artikel „Effe link uitkijken!“, in ons vierde nummer overgenomen uit het orgaan „Houwe Zo!“ van het Contact Oud-Mariniërs. Uit de tientallen brieven lichten wij enkele:

„Waarde sobats, ik ben het helemaal niet eens met het artikel „Effe link uitkijken“ in ons vierde nummer. Ik ga van dit standpunt uit: we moeten, wat die regering betreft, niet meer achterom kijken. Wij weten, welke brokstukken er gemaakt zijn en zullen daaruit lering trekken voor de toekomst. Maar belangrijker is, dat we op dit ogenblik zo weinig tijd te verliezen hebben en die tijd (plus de ruimte in ons blad) te verdoen aan gezanik en gekanker is het stomste wat we kunnen doen.

Ik wil helpen, zoveel en wanneer ik maar kan, om ons doel te bereiken. Als eerste punt van dat doel moeten we de geest in ons volk veranderen.”

T. Kuypers, Schiedam

„Beste Kl. v. d. M., beste schrijver van het artikel en alle andere maats, ik ben het helemaal eens met het artikel. Best, die combinatie van kamerzetels heeft dat allemaal op haar geweten.

Maar kerels, dit wil nog helemaal niet zeggen, dat de groepen nu maar gedoodverfd moeten worden. Ho stop! ik ga geen propaganda maken voor die bepaalde groepen, die de meerderheid van de zetels hebben, want mij persoonlijk kunnen die hele PvdA en KVP niets schelen.

Maar laten wij ons op één standpunt stellen: wij zijn legionnaire, wij zijn het niet eens met de huidige regering en haar besluiten; wij willen Nederland er weer bovenop helpen enz., allemaal best en ik doe met hart en ziel mee en jullie doen mee en we zullen het fiksen ook. Maar we moeten eerst de kern van het hele probleem benaderen en dat is deze: denken jullie nou heus, dat bij een andere samenstelling van partijen en kamerzetels de toestand anders zou worden? Volgens mij helemaal niet, want het blijven immers dezelfde mensen met dezelfde ideeën, al verkondigen ze die onder een andere naam. En dit is allemaal alleen mogelijk door de verkeerde voorlichting aan hun kiezers en . . . wat het belangrijkste is: de politieke onverschilligheid van die kiezers. Heus, 't zit 'm niet in de samenstelling der partijen, het zit 'm in de hele geestgesteldheid van ons volk en daar

horen wij allemaal bij. Het is natuurlijk makkelijk, om de schuld af te schuiven op de één of andere partij, want een zondebok moet er altijd zijn. Maar we moeten eerlijk blijven, maats en eerst de hand in, eigen boezem steken. Onze volks-onverschilligheid doet ons, via de politieke partijen, de das om en daar is niemand anders dan wij schuldig aan. Laten we daarom eerst die geest van het Nederlandse volk telijf!

Legionnairespoot van
A. M. Speulman, Leiden

„Vrienden van de redactie, er moet we iets van 't hart betreffende het artikel „Effe link uitkijken!“ In dat artikel ging 't over de combinatie in de Tweede Kamer en dat aan deze combinatie het wanhopige Indië-beleid en de rest er om heen moet worden toegeschreven. Maar hier wordt alles over één kam geschoren en dat vind ik niet fair. Iedereen, die de politiek van de afgelopen jaren hier te lande gevolgd heeft, weet drommels goed, dat er een minderheid in de Tweede en Eerste Kamer is, die zich nooit vóór de grondwetsherziening heeft verklaard, die van 1945 af zonder ophouden gewaarschuwd heeft en zich gekant tegen de gang van zaken en die principieel haar nationale belangen bleef behouden. Deze minderheid heeft alle wettige middelen aangegrepen om de afbraak te keren, daarom hoop en verwacht ik, dat in één van onze volgende nummers die minderheid openlijk hulde wordt betoond. Begrijp me goed: ik maak hier geen propaganda voor de een of andere politieke partij, maar als legionnaire wil ik, evenals ongetwijfeld jullie, eerlijk blijven en de goeden niet in één adem noemen met de slopers. Met hartelijke stotersgroeten,

A. Pullen, Dordrecht

„Ik voor mij ben een voor honderd procent overtuigd lid van de Katholieke Volkspartij. Ik studeer op de Rijksbelastingacademie en hoop een goed ambtenaar te worden, waar het land iets aan heeft. Het doet mij pijn pijn door goedwillende kameraden mijn politieke partij en mijn toekomstig ambt-in-rechtsstreekse-dienst van ons gezamenlijk Nederland op een dergelijke wijze te zien aanvallen.

Wij moeten niet de politieke partijen beschimpen, maar er lid van worden en ze doordringen van onze geest. Niet de politiek van het verleden blijven aanvallen, maar de politiek van de toekomst mede bepalen. En dat kunnen we het best in onze eigen partijen: daarin kunnen wij, op waardige en legale wijze, onze invloed uitoefenen. En bij dit alles moeten we beseffen dat het moeilijker is de verantwoordelijkheid te dragen en inderdaad het algemeen welzijn te dienen in de regering, dan van terzijde „sliep-uit!“ te roepen.

En wij moeten niet de ambtenaren blijven beschimpen, maar ervoor zorgen, dat diegenen onzer die er zich toe geroepen voelen, goede ambtenaren worden. Niet de klasse aanvallen, maar de incidentele gevallen van corruptie, incompetentie, luiheid enz.”

K. H. v. d. Linden, Rotterdam

En nu wij.

Het Legioen staat thans voor de ontzaggelijke verantwoordelijkheid, aan politiek te doen. En aangezien ons Legioen leden telt uit alle geloofsgezindten, politieke partijen en maatschappelijke klassen, is de bepaling van die politieke richting een uiterst subtiële kwestie.

Eerstens willen wij nogmaals en met klem uitspreken, dat het Legioen geen aparte politieke partij wil en zal vormen. Het dient echter, zonder heilige huisjes te ontzien, de wonde plekken in onze maatschappij te signaleren. De partij-politiek beschikt, elke partij voor zich, over meerdere organen en dagbladen, over een omroepvereniging, een enorm werkkapitaal en betaalde krachten. Wij beschikken alleen over dit, ons strijdorgaan. Deze positie dwingt er ons toe, alles wat wij te zeggen hebben, op te hopen binnen deze twee en dertig pagina's.

Voorts is dit Legioen het Legioen van ons allen. Er kunnen en zullen richtlijnen, óók voor de politiek, gegeven worden, maar het is absoluut noodzakelijk, dat het bestuur eerst enig overzicht krijgt van wat er leeft in de geleerden van het Legioen.

En nu zullen wij de grote waarde aantonen van zo'n artikel als „Effe link uitkijken!“, dat wij, expresselijk, zonder enig commentaar onzerzijds publiceerd. Dit artikel is hard en duidelijk, al zijn er punten, waar wij het absoluut niet mee eens zijn, zelfs onderling in het bestuur en in de redactie niet. Maar het heeft één groot voordeel gehad: er is commentaar op gekomen, buitengewoon veel

commentaar. De brieven, die volstonden met een „eens” of „niet eens”, hebben wij alleen als kennisgeving beschouwd; de andere, die dieper op de materie ingingen, hebben we apart gehouden en daaruit enkele gelicht, waarin de gedachten en opmerkingen van alle zijn vervat. En dan kunnen wij alleen maar verheugd zijn met één opvallende kern in de commentaren: **SOBATS, LATEN WE DE GEEST IN ONS VOLK VERANDEREN.** Want die geest is het begin en het einde van alle kwaad, zowel politiek als maatschappelijk. Wel, en de verandering van die geest, het leiden van die geest in de enig-mogelijke baan: het algemeen lands- en volksbelang, met de erkenning en het respecteren van alle geloofs- en ideële factoren, — is de richtlijn, volgens welke het bestuur het werkprogramma zal bepalen.

Maats, die de moeite hebt genomen om ons te schrijven en je standpunt onomwonden naar voren te brengen: bedankt voor de hulp! En v. d. Linden, wat jou betreft: we zijn dankbaar, dat het Nederland van de toekomst ambtenaren van jouw kaliber zal krijgen, dankbaar voor ons land en voor onszelf.

NOGMAALS :

van alle kanten bereiken ons de schriftelijke en mondelinge klachten van goedwillende sobats, dat zij ouwejongens in hun omgeving signaleren, die wel warm lopen voor de goede zaak, maar het absoluut vertikken om „van de bedeling” een lidmaatschap-abonnement te krijgen. Wij gebruiken 't woord „bedeling”, omdat 't gebruikt is in een brief. We vinden het een rôt-woord, evenals de maats die er van weigeren gebruik te maken. Het is bovendien een volkomen fôut woord, want het hele feit, dat wij kunnen zeggen: „Maats, als je 't niet dokken kunt, schrijf 't ons dan,”! wil alleen maar aantonen, dat wij in de allereerste plaats jullie moreel en geest nodig hebben om de gang in het Legioen te houden. Jullie allen die 't betoert, smijft die valse schaamte overboord. We zijn ouwejongens onder mekaar en even logisch als jij indertijd, in de bedondering, nooit een maat zonder sigaret liet zitten, terwijl de rest er omheen wel met 'n heimwee in z'n snuffert zat, evenmin willen en kunnen wij jou niet laten zitten, alleen maar omdat jij zonder ping zit. Je hoort bij ons, begrijp je? Zonder jou zijn wij niet compleet.

Verdraaid! hoè moeten we 't zeggen, dat je 't eindelijk snapt, zonder dat je je op de tenen getrapt voelt, die je waarschijnlijk pas sinds je terugkomst in Holland gekregen hebt? Iemand een voorstel?

OVER DE SLOOT !

In Indië en de penarie hielpen we mekaar over elke sloot. Soms waren ze onschuldig, maar dan hielp je elkaar tóch maar om 't de ander wat gemakkelijker te maken.

Als zodanig wordt deze rubriek ook bedoeld. 't Zijn geen onoverkomelijke moeilijkheden of wereldhervormende aanbiedingen, die er in worden opgenomen, maar we zouden er elkaar nèt dat éne zetje mee kunnen geven, dat zo belangrijk was voor onze kameraadschap daarginds.

WAT KAN IK DOEN VOOR MIJN INVALIDE KAMERADEN? Dit vragen jullie jezelf misschien wel eens af en dat is begrijpelijk. Voorlopig is 't niet veel, wat ik jullie vraag, het zijn maar kleinigheden. Toon geen medelijden, maar heb alleen begrip en help ze in hun moeilijkheden, aan medelijden hebben ze niets en daar geef je ze alleen een minderwaardigheidsgevoel mee. En loop of zit een invalide niet aldoor aan te kijken; draai ook niet expres je hoofd om, maar doe gewoon. Als je een praatje met hem begint, dan moet 't niet „gedwongen” zijn. Dat is het belangrijkste en beste, wat je voor ze kunt doen. Stoffelijke noden zijn er ook wel, maar daar wil ik 't hier niet over hebben. Onthou! alleen deze dingen en handel er naar!

Jullie sobat C. J. Kort, Rijswijk

Maat A. VAN DEN BOSCH, C1 Sanatorium, Appelsga (Friesland) mag geen handenarbeid doen. Nu heeft hij een postzegelverzameling aangelegd van Nederland, Overzeese rijkdelen en onze Unie-partner de Repoeblik. Hij krijgt echter maar weinig of geen zegels. Wij zijn er van overtuigd, dat na dit nummer hij zijn handen en tijd vol zal krijgen! Of wou je beweren van niet? Kom op, maats, allemaal helpen!

WIE HEEFT VOOR DE WINTER TE RIJDEN VOOR: Oud-Mobatter JOH. VAN RIJN, Koppelstokstraat 46 te Scheveningen (telefoon K 1700-556344? Hij beschikt over een 10-tons Mack-vrachtwagen en verzorgt expeditie door geheel Nederland.

H. H. MEENDERING, Olympiaweg 71 hs, Amsterdam-Zuid heeft thuis nog een stapel H.B.S.-studieboeken liggen. Is er een liefhebber voor? „Want anders liggen ze te verrotten en da's jammer!”

DE OUDERS van sobat Meendering, wonende in Assen, willen graag hun huis openzetten voor één of twee Ambonese oud-wapenbroeders uit de omgeving, liefst Nederlands sprekende, want gebarentaal wordt op de duur vermoeiend. En nog een noot van de redactie: het aanbod, via ons gedaan, is zo spontaan en hartelijk, dat we eventuele reflectanten aansporen, zich zo spoedig mogelijk in verbinding te stellen met sobat Meendering.

Wie kan J. H. PEETERS, Asdonckerweg 1 te Horst (Limburg) nog helpen aan een souvenir-demob-lepeltje?

Kruiswoord-puzzles

„Eén ding zou ik willen vragen: als er eens wat ruimte overschiet, plaats dan een kruiswoordpuzzel in dat jofele blad van ons.”

M. Klop Jr., Papendrecht

„Ik heb een idee, sobat-redacteurs: plaats ook kruiswoordpuzzles in ons blad. Je doet er twee partijen een reuze-lol mee: onze lezers en onze penningmeester. Want we vragen dan aan de inzenders, op hun antwoordkaarten tien cent extra aan postzegels bij te plakken.”

J. Brandsma, Rotterdam

Kruiswoordpuzzles, puzzelkruiswoorden, woordpuzzelkruisen . . . in tientallen brieven wordt er om geschreeuwd en tot overmaat van ramp ontpopte zich ook onze illustrator als zo'n verwoede puzzelwoordkruiselaar en opeens kwam hij opzetten met zo'n bikin-sendiri-geval en toen liepen alle werkzaamheden in de soep, want iedereen trok zijn potlood en ging vakjes invullen en zo . . . en zo . . . nou, hier is 'ie dan, al vinden wijzelf 'm maar gek.

Sobats, die kruiswoordpuzzles in elkaar kunnen draaien: kom op met je producten! En lui, die er lol in hebben: stuur je antwoorden in, en wat die tien cent extra aan postzegels betreft (bedankt voor de tip! onze centenbaas is er kapot van), dat komt naderhand wel. Daarvoor moet eerst een en ander belabberd worden met de P.T.T., voor toestemming en zo.

Inzenders van bruikbare puzzles en van de goede antwoorden zullen we niet vergeten; wanneer er van de laatste meer zijn, dan verloten we het ter beschikking gestelde.

HORIZONTAAL:

1. lid der strijdkrachten; 6. streek in Nederland; 8. zijn wij van elkaar; 11. goud (Frans); 12. soedah; 13. lager onderwijs (afk.); 15. jaargetijde in de tropen; 17. stierenpester; 21. vóór; 23. schrijfmiddel; 24. middelbaar onderwijs (afk.); 26. diersoort (meerv.); 27. waar het in de wereld rustig is; 29. jongensnaam; 31. cent (bah. Indonesia); 32. niet droog; 33. voorzetsel; 34. neus (Eng.); 35. voorzetsel; 36. neen (Eng.); 37. ben jij-zelf; 39. schelen (Engels); 40. hart (bah Indonesia); 41. onderdeel van je voet; 44. voornaam van onze populairste voetballer; 45. onze ouwe tegenstander; 46. lid der strijdkrachten.

* * *

Inzendingen moeten vóór 20 Januari a.s. op het redactie-adres (Cornicusstraat 57b, Amsterdam-Oost) binnen zijn.

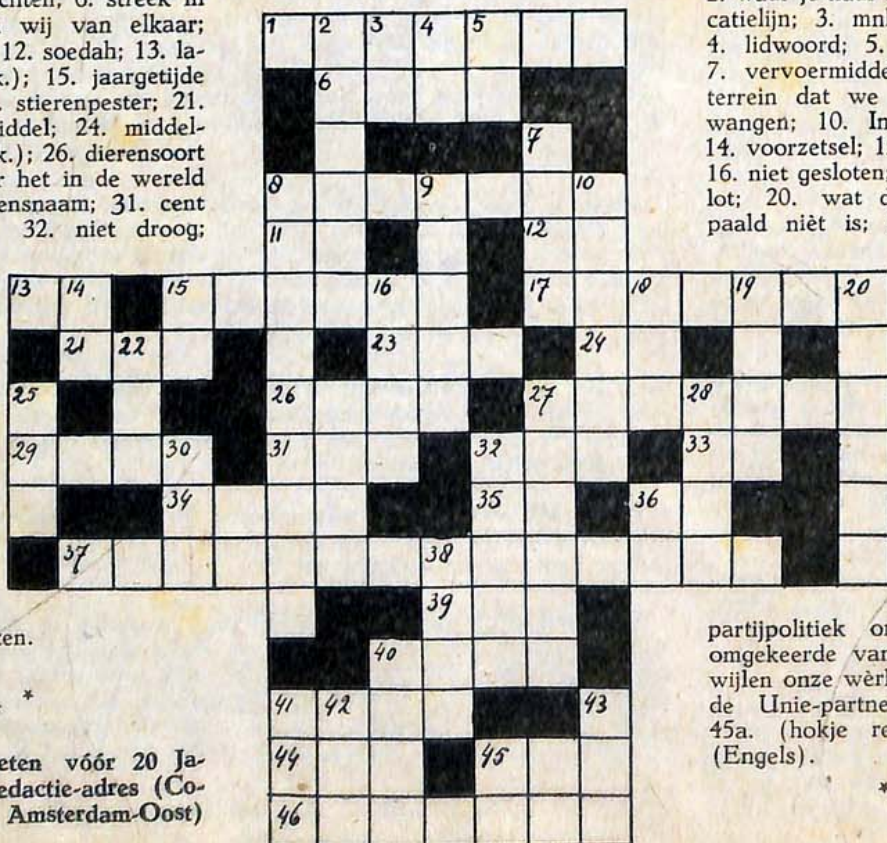

Kruiswoordpuzzel op de pantseromwanding van een amtrac, terwijl de spits een vuurgevecht had en de colonne daardoor „effe rustig doorging met ademen”.

VERTICAAL:

2. waar je naar snakte aan de demarcatielijn; 3. mnl. lidwoord (Frans); 4. lidwoord; 5. als horizontaal 12; 7. vervoermiddel; 8. het beroerdste terrein dat we in Indië kenden; 9. wangen; 10. Indonesische heilwens; 14. voorzetsel; 15. als horizontaal 24; 16. niet gesloten; 18. insect; 19. noodlot; 20. wat de wereldsituatie bepaald niët is; 22. wat de wereldsituatie bepaald wel is; 25. stoot; 26a. hokje rechts van 26; vrucht; 27. stad in Italië (Ital.); 28. afvoergeul; 30. één (Engels); 32. wanneer wij Holland opgeven; 36. Nederlandse Spoorwegen (afkor.); 38. hemellichaam; 40. wat sambal is; 41. hoe de partijpolitiek ons zou wensen; 42. omgekeerde van horizontaal 44; 43. wijlen onze werkelijke maar vermoorde Unie-partner; 45. meisjesnaam; 45a. (hokje rechts van 45): neen (Engels).

* * *

MAATS, bedankt en het allerbeste!

Dit is, even er tussendoor, een zeer persoonlijke soerat van de initiatiefnemers. Het moet ons van 't hart en mocht 't één van jullie, met 't oog op ons moreel, nogal bedenkelijk in de oren klinken, laat hem dan bedenken, dat wij, met ons ideaal en onze fighting-spirit, ook maar heel gewone mensjes zijn met alle dagelijkse en huis-tuin-en-keuken-beslommeringen, depressies, teleurstellingen en geestelijke vermoeienissen, die het elke normale mens wel eens berat kunnen maken.

Wel, maats, dit is 't: een groot deel van de morele kracht, die ons achter dit werk stuw, peuren we uit jullie brieven, aan wat daarin elke ochtend en elke avond opnieuw, nu reeds bijna drie maanden aanéén, ons warm en bezielend naar het hart springt.

Wij kunnen er niet aan beginnen, om alle brieven te publiceren, het zijn er duizenden. Maar als voorbeeld van wat wij bedoelen, hoe de inhoud een mens plotseling al zijn eigen verdrietelikheden en vermoeienissen kan doen vergeten, geven wij hier een korte passage weer uit een soerat:

„Beste jongens, neem mij maar niet kwalijk, dat ik dit zo vrij durf te schrijven, maar ik wil jullie zeggen hoe dankbaar ik ben voor het verschijnen van jullie blad „Oud-Wapenbroeders“, dat ik bij kennis thuis in handen kreeg. Ik ben zelf moeder van twee „ouwejongens“ uit Indië; ik heb er maar twee en het heeft geen nut om jullie uit te leggen wat je als moeder voelt, wanneer je je twee enige jongens als vrijwilligers naar de tropen ziet gaan. Ze zijn, Goddank, allebei gezond en wel teruggekomen, maar ik geloof nú, dat het makkelijker voor mij te dragen was, hun in Indië te weten maar opgeruimde, geestdriftige brieven te ontvangen, dan de manier, waarop ik hun, na hun terugkomst in Nederland, zienderogen steeds dieper teleurgesteld zag worden. In jullie blad, beste jongens, vind ik hetzelfde terug, wat ook in mijn zoons leefde en ik kan daarom maar één ding betreuren, nl. dat zij nu klaarblijkelijk te vlug geëmigreerd zijn. Ja, want ze zijn weg. Ze konden het hier niet langer uithouden en zijn weggegaan naar Nieuw-Zeeland. Ze maken het er uitstekend en waarschijnlijk volg ik hen in eind 1952. Maar ondanks de gunstige wending in hun leven, blijf ik het betreuren, dat zij nu niet hier zijn om deel uit te kunnen maken van jullie organisatie van veteranen. Want zij en ik

blijven, wát er ook gebeure, toch in hart en nieren Nederlanders en ik weet zeker, dat mijn jongens weer zich zouden geven voor de Nederlandse zaak, als het hun gevraagd werd. Daarom geloof ik, dat ik in hun geest handel, wanneer ik jullie hierbij dit bedrag doe toekomen uit hun naam (het was een bedrag van een paar honderd gulden. Red.), om er hun kameraden, die evenals zij gaarne het doel zouden willen dienen maar zich financieel niet een lidmaatschap van tien gulden per jaar kunnen veroorloven, in staat mee te stellen, jullie vaderlands blad te krijgen. Mijn diepste gevoelens van dankbaarheid mogen jullie tot steun zijn in jullie prachtig werk. God zegene jullie allen voor dit ideaal.”

Mevr. de Wed. M. v. d. L.-G.

Werkelijk, wij zouden eigenlijk elke mens die wel eens in de verdrukking zit en die het geloof en vertrouwen begint te verliezen in de wereld en de mensen, willen toewensen, dat hij brieven ontvangt van het Veteranen-Legioen Nederland. Leg zo'n stapeltje op tafel en hou' er je hand boven, je voelt er zó de warmte van goed vertrouwen, gezonde geestdrift en vriendschap afstralen. Een wonderlijke en ontroerende gewaarwording in de gure kilte van dit Hollandse geestelijke klimaat.

We zullen er niets méér van zeggen, alleen dit ene nog, maats: jullie allemaal, die ons geschreven hebt in de afgelopen, moeilijke maanden, jullie die ons geschraagd en opgejuind hebt: bedankt! Wij zijn nu door onze eigen crisis heen, ons Legioen en ons blad zijn veilig gesteld en dat mogen jullie gerust alvast als je bijdrage tot het lukken van ons plan rekenen.

En ook willen wij eens extra dank zeggen voor de ontelbare Kerst- en Nieuwjaarskaarten, die wij uit ons midden ontvingen. Vele van die wensen betreffen het hele Legioen, maar als we ze ook allemaal zouden publiceren, dan hadden we aan een heel nummer nog niet genoeg. We willen echter wel een uitzondering maken voor die heilwensen, die uit alle delen van de wereld ons bereikten.

UIT NIEUW-GUINEA:

„Ik wens alle oud-wapenbroeders een voorspoedig Nieuwjaar en ik spreek de hoop uit, dat 1952, met de regeringsbeslissing aangaande de soevereiniteit van dit prachtige land, honderden, duizenden, ja liefst de hele hap van daarginds hier mag brengen om samen te bouwen aan

de toekomst van Nieuw-Guinea en Nederland. Ik zal, als de klok straks op 31 December, des nachts twaalf uur slaat, mijn glas naar jullie allemaal opheffen en een dronk uitbrengen op het Veteranen-Legioen Nederland en al haar toffe sobats.”

W. B., Manokwari

UIT SURINAME:

„Ik merk, dat ik me moet haasten, wil deze brief met de beste nieuwjaarswensen voor 1952 jullie nog op tijd bereiken. Nou, daar gaat 'ie dan: de massel en alle ouwe Indië-strijdbaarheid voor het Legioen, dat het de gestelde doelen glorieus moge bereiken en de toekomst van Nederland veilig stellen! Amigos, hasta la vista, waar dan ook, maar in elk geval op de volgende barrière voor Nederland!”

J. de Kr., Paramaribo

UIT KOREA:

Een kaart met: „Een zalig Kerstfeest en gezegend Nieuwjaar!” plus de aantekening daaronder: „Voor alle sobats uit Indië, speciaal van de Gadjah Merah: Mae pin lae!”

C. W., Sergt.

UIT ZUID-AFRIKA:

„Voor alle wapenbroeders: alles wat waar is, alles wat edel is, alles wat rechverdig is, alles wat lieflijk is, alles wat loflijk is, wordt U toegewens vir die Nieuwjaar.”

R. v. D., Kaapstad

UIT INDO-CHINA:

„Ik wil deze brief besluiten met U allen en het Legioen mijn beste wensen aan te bieden voor het nieuwe jaar. Moge het in alle opzichten voldoen aan de gestelde verwachtingen en moge Nederland daarvan de rijpe vruchten plukken.”

Uw oud-wapenbroeder,
J. M. D. v. d. R., Bangkok

UIT AUSTRALIE:

„Hier is dan die oude schapenscheerder. Mensen, . . een gelukkig Kerstfeest en een voorspoedig Nieuwjaar voor jullie persoonlijk en verder voor het hele Legioen. Ik heb er geen spijt van te zijn geëmigreerd in dit land van „sin, sands and sorrows” (zonde, zand en verdriet), maar ik had 't toch verrekke graag willen meemaken, hoe jullie Holland gaan belabben. Ik zal hier voor jullie duimen!”

W. v. d. L., Queensland

Nieuwjaars-boodschap

van Luitenant-Admiraal b.d. C. E. L. HELFRICH, oud-Opperbevelhebber van alle Nederlandse en Nederlands-Indische Strijdkrachten in het Oosten 1942—1946, aan zijn Oud-Wapenbroeders.

DEGENEN, die onder mij gediend hebben en mij kennen, zullen niet van mij verwachten, dat ik hier zal volstaan met de gebruikelijke wens: „Veel heil en zegen in het Nieuwe Jaar!”

Ik wil hier, met het gezicht gekeerd naar een duistere toekomst en naar een uiterst belangrijk jaar, inderdaad méér zeggen. Wij leven op een vulkaan en het komende jaar zal betekenen: „Er óp of er onder!” En als men dan met mij van mening is, dat wij eendrachtig álle krachten moeten inspannen, met inzet van de oude, traditionele deugden en met ontwikkeling van de oude energie, om Nederlanders te blijven, die willen dat ons devies: „Ik zal handhaven!” geen holle frase wordt, — die zal moeten begrijpen, waarom ik in een Nieuwjaarsboodschap de kern van het ontzaglijke probleem opwerp en U als doel voor het komende jaar wil geven. Want in die kern ligt de verdoezelde waarheid . . . en tevens de oplossing. Die kern, die waarheid, die oplossing, zij dragen één naam: **De Oude Geest.**

R.P.-bemanning: „Als wij ons straks mogen verheugen in de bevrijding van Groter Nederland onder de keerkringen, waaraan onze jongelingschap zo bereid is zijn beste krachten te geven, zal op ons de plicht rusten het vernieuwde Koninkrijk op te bouwen.”

H.M. Koningin Wilhelmina (28 Juni 1945)

DE OUDE GEEST

de Geest, waarin ik door mijn familie werd opgevoed;

de Geest, die in mijn langdurige carrière in dienst van Koningin en Vaderland de leiddraad is geweest voor mijn werken en streven;

de Geest, die ik steeds, en consequent, mijn ondergeschikten en medewerkers trachtte voor te houden;

de Geest, die ons bezielde toen het dodelijke gevaar voor de deur stond en ons alle moeilijkheden en gevaren deed trotseren;

maar óók de Geest, die wij met weemoed en verbijstering zagen kwijnen

Laat mij deze Geest eens mogen demonstreren aan de hand van enige feiten en persoonlijke toespraken en schriften.

De laatste dagen van de strijd tegen Japan in Nederlands-Indië beschrijvende in mijn mémoires, deel I, pag. 442, schreef ik:

„Wij hadden de nederlaag geleden, na 95 Nederlandse gevechtsoperaties ter zee en in de lucht. Maar de triest-

heid er van werd bij mij verzacht door de overtuiging, dat de Koninklijke Marine had gedaan wat zij kon. Zij was gebleven en zij had met de tanden op elkaar gevochten, bezielde door een Geest gebouwd op eeuwenlange tradities. **Geest en Traditie:** haar innerlijke kracht, hoe klein haar materiële sterkte ook mocht zijn . . . zij had de bevolking niet in de steek gelaten, zij had het in haar gestelde vertrouwen niet beschaamd.”

Tijdens de wereldoorlog hield ik op mijn Hoofdkwartier te Colombo (Ceylon) als Bevelhebber Strijdkrachten Oosten op 20 October 1942 een radiorede, waarin ik o.m. zei: „Er is veel veranderd. Er is onnoemelijk geleden. Na zware strijd is ons prachtige Indië onder de voet gelopen . . . Maar wat niet verdwenen is, dat is onze oud-Hollandse geestkracht, dat is onze oud-Hollandse taaiheid om vol te houden tot het uiterste. Wat wij hebben behouden, dat is onze volksaard Die is onverwoestbaar. Die moet ons in deze tijden samenhouden, samen zijn wij sterk.”

Ziet, zo leefde de „Oude Geest” in ons allen, van hoog tot laag.

En dán komt, eindelijk, de Vrede en de . . . „bevrijding”?

Luistert, Oud-Wapenbroeders: dit zei ik o.m. in mijn dagorder aan de Koninklijke Strijdkrachten toen ik mijn bevel als BSO op 24 Januari 1946 te Batavia neerlegde:

„Kon deze periode van strijd (dat was de oorlogstijd) tegen de gemeenschappelijke vijand ons voldoening schenken, minder gelukkig zijn wij geweest sedert de overgave van Japan aan het Koninkrijk der Nederlanden, toen onze vurig verbeide terugkeer in Nederlands-Indië, deel van het Koninkrijk, gepaard ging met teleurstellingen welke wij niet hadden verwacht en met moeilijk te dragen krenkingen van onze rechtmatige nationale trots, hetgeen wij niet hebben verdiend. Wij laten ons daardoor echter niet ontmoedigen . . . Gedenkt de wapenspreuk van ons Koninkrijk Huis: **IK ZAL HANDHAVEN . . . JE MAINTIENDRAI!**” . . .

Maar hoe is het verder gelopen?
Wij weten het allen. Wij kunnen nog niet alles begrijpen. Wij zien alleen de naakte feiten. En die tonen o.a. de opgelegde afbraak van die Oude Geest als een nutteloze waarde. En wat hebben wij daar voor in de plaats gekregen?

„Niets goeds, Wapenbroeders”, is mijn antwoord.

Maar daarnaast zeg ik U: „Nee, het is niet wáár!” De Oude Geest is niet verdwenen. Hij is nog springlevend.

Hij is slechts voor het oog verborgen onder mooie theorieën, kamergeleerdheid, onwetendheid, onbekwaamheid en valse leuzen. Het is aan U, om hem weer zichtbaar en tastbaar te maken. Veel mag er veranderd zijn, wij zullen ons moeten aanpassen aan de veranderde situatie. Maar dat éne blijve: onze Oude, Goede Geest.

Wij willen Nederlanders zijn en blijven en wij zullen ons verzetten tegen alle binnen- en buitenlandse pogingen, tegen alle theorieën, tegen alle valse profeten, die ons, om welke duistere redenen dan ook, af willen dringen van de eervolle plaats welke het Koninkrijk krachtens zijn prestaties in oorlogs- en vreedstijd in de rij der mogendheden innam.

Daartoe mede te werken is uw kracht. En laat dit in eendracht geschieden. Hetzij rood of zwart, wit of bruin, Protestant of Katholiek: dat éne eerst: herstel van de oude goede Nederlandse Geest.

Dit is te bereiken, schouder aan schouder, beheerst en waardig, doch met ontembare wilskracht en met het uithoudingsvermogen dat gij allen zo prachtig hebt bewezen te bezitten, dit zij Uw doel.

Dit is tevens de kern van het grote probleem, waarvoor wij staan en die tevens beslissen zal in het „Er óp of er onder!”

En de beste wens, Oud-Wapenbroeders, welke ik U voor 1952 geven kan, is dat gij tot deze kern zult weten door te dringen en dat gij in Uw streven dit schoonste Nederlandse doel bereikt.

Den Haag, December 1951

Vandaag zag ik Holland...

MAAR het was anders, minder grauw en troosteloos dan op de andere dagen. Vandaag toog de Maker van alle dingen Holland een nieuw kleed aan. Een kleed van smetteloos witte rijp, waarover een bloedrode zón opging.

Vandaag zag ik een ander Holland, een herboren Holland. Aan de verre einder, in nachtnevelen gehuld, lag een dorpje. Een haan kraaide. Een toren sloeg een vroeg uur. Verder was alles stil. Stil als vlak voor het heilige ogenblik, dat een kind geboren zal worden. Een stilte, vol van ademloze verwachting.

De stad, die kubusvormen waarin mensen wonen, sliep nog. De mensen in hun grauwe blokkendooswoningen sliepen. Zij zagen, zij voelden, de spanning van de geboorte van een nieuwe dag niet. Zij sliepen immers.

Langzaam voltrok zich de verandering. Langzaam, als het ware onzeker van deze aarde. Onzeker van een goede ontvangst.

De nevelen weken en een glanzende winterzon wierp haar triomferende stralen over een kille aarde en verwarmde haar. Het nooit zwijgende bos begon feller te leven. De aarde, Hollands tuin, ging open in al haar volheid en pracht.

En de stad sliep voort.

Straks zouden die woonruimten hun inhoud gaan uitbraken over paden, die men straten noemt, die in altijd eendere grauwheid recht lopen.

Trams zouden door de bochten jengelen. Auto's zouden over die straten jakkeren. Mensen gehaast voortlopen naar hun werk. Mensen, kubusbewoners, bij honderden, bij duizenden, bij tienduizenden, jachtten het leven in. Zij merkten niets van de verandering die geboren was. Zij hadden die ochtend niet naast mij gestaan.

Het was ook allemaal zo stil gegaan. En stille dingen dringen niet meer door tot hun door lawaai afgestompte zintuigen.

Ik keerde mij om en ging terug, vanwaar ik gekomen was.

Ik ging terug met blijdschap op mijn gezicht. Met een vrij en licht hart.

Want ik heb het ochtendgloren over Holland gezien.

Leeuwarden

S. v. d. W.

God

GEEF ONS TROUW

*God, geef ons kracht als wij in wanhoop klagen
in onbegrepen leed van donk're dagen,
geef ons dan kracht om vol te houden, ook al zou
rondom ons allen wankelen. God, geef ons trouw!*

*God, geef ons inzicht, als wij angstig raden
naar de bedoeling van Uw grootse daden.
Geef ons geloof om te vertrouwen, ook al zou
rondom ons elkeen twijfelen. God, geef ons trouw!*

*God, geef ons eerbied voor de hoogste waarden,
die land en volk, de eeuwen door, vergaarden.
Geef eerbied voor geloof en vrijheid, ook al zou
de duivel-zelf ze verdrijven. God, geef ons dan trouw!*

*God, geef ons moed voor 't Vorstenhuis te strijden,
voor Vaderland en Volk, als 't moet, te lijden.
Geef ons dan moed ons lot te dragen, ook al zou
het grootste offer plicht zijn. God, geef ons dan trouw!*

Onze sobat Hell Hendriks uit Gilze stuurde ons bovenstaand gedicht, dat hem bijzonder trof en, na lezing, ook ons. Wij weten niet, wie dit gedicht-gebed maakte en ook niet, uit welk blad Hell het overnam. Onbekende dichter en redactie zullen het ons willen vergeven, dat wij dit gedicht als morele bijdrage voor het Legioen overnemen in onze kolommen. Met een saluut voor de geest, die daaruit spreekt.

Red.

